

02
B-81

C79

Biblio Polis

Biblio Polis

Revistă de biblioteconomie și
științe ale informării,
editată de Biblioteca Municipală
"B.P. Hasdeu" din Chișinău
Apare din anul 2002
Nr.7 (2003) Nr.3

Director:
Dr. Lidia Kulikovski

Redactor-șef:
Vlad Pohilă

Colegiul de redacție:

Mariana Harjevschi, Tatiana Coseriu, Ludmila Pânzaru, Elena Vulpe,
Alexandru-Horațiu Friscu, Genoveva Scobioală, Tatiana Ischimji,
acad. Mihai Cimpoi, dr. conf. univ. Nelly Țurcanu

La apariția acestui număr și-au dat concursul:

Rodica Brinză, Tatiana Coseriu, Genoveva Scobioală

CUPRINS / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENTS

EDITORIAL / ПЕРЕДОВАЯ / EDITORIAL

Vlad POHILĂ

Călătorind prin gânduri, suflete și frumusețe
Путешествия в мысль, душу и в красоту
Traveling through thoughts, souls and
beauty.....3

DIALOGURI LA ZI / АКТУАЛЬНЫЙ ДИАЛОГ / ACTUAL DIALOGUES

Consemnare: Tamara GORINCIOI

Dr. Lidia KULIKOVSKI:

"Biblioteca noastră are personalitate și
integritate datorită unei echipe de angajați
inimosi și profesioniști"

"У нашей библиотеки своеобразное лицо
и доброе имя благодаря коллективу
чутких и высокопрофессиональных
работников"

"Ours library personality and integrity owns
to its professional and large-hearted staff
team".....4

CARTEA ÎN SEC. XXI / КНИГА В XXI в. / THE BOOK IN THE XXIst CENTURY

Traducere și notă de V.I.P.

Dr. James BILLINGTON:

"În societatea modernă, biblioteca și bib-
liotecarul nu sunt un lux, ci o necesitate
absolută"

"В современном обществе библиотека и
библиотекарь это не роскошь, а
настоятельная необходимость"

"In the modern society, the library and the
librarian are not a luxury, but an absolute
necessity".....9

IMPRESII DE TOAMNĂ / ОСЕННИЕ

РАЗДУМЬЯ / IMPRESSIONS IN THE FALL

Ca o redută, biblioteca...

Библиотека, крепость наша...

As a redout, the library.....10

Ninela CARANFIL

Nicolae RUSU

Vasile ȘOIMARU

Mihai TAȘCĂ

POLITICI DE BIBLIOTECĂ / БИБЛИОТЕЧНАЯ ПОЛИТИКА / LIBRARY POLICIES

Traducere din engleză de Cornel DRUCEC

Biblioteca pentru instruirea pe viață

Библиотека для пожизненного
образования

Libraries for life long learning.....14

TEORIE ȘI PRACTICĂ / ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА / THEORY AND PRACTICE

Tatiana COȘERIU

O nouă abordare a excelenței - calitatea
personalului

Новый взгляд на профессиональное

качество работы - через кадров

A new approach of excellence - staff per-

formance.....17

BAROMETRU / БАРОМЕТР / BAROMETER

Natalia ZAVTUR

Evaluarea climatului de comunicare în
bibliotecă

Как правильно определить климат

общения в библиотеке

Communication assesment in the

library.....20

Ina PALANCIUC

Cuantificarea imaginii Bibliotecii Municipale

"Bogdan Petriceicu Hasdeu" indusă de

Мунципалитат

Имидж Муниципальной Библиотеки

"Б. П. Хашдеу", созданной национальной

прессой в честь празднования её

Campusul competențelor

125-летия Quatifying the "B. P. Hasdeu" ML's image induced by the mass-media.....	24
PUBLIC RELATIONS	
<i>Elena ROSCA</i>	
O lansare de carte - o intilnire de suflet Презентация сборника женской лирики A book launching - a soul meeting.....	27
VIATA FILIALELOR / ЖИЗНЬ БИБЛИОТЕК / LIBRARY'S BRANCHES LIFE	
<i>Parascovia ONCIU</i>	
Un important centru comunitar de informatie Вновь дни библиотеки "Transilvania" "Transilvania" an important information community center.....	28
<i>Vasile MALANETCHI</i>	
"Alba Iulia" la ora primului bilant: cinci ani de la infiintare "Alba Iulia" отпраздновала пятилетие своего создания "Alba Iulia" at the first evaluation: five years from inauguration.....	29
<i>Vlad PRISACARU</i>	
Casa a Cuvintului Românesc Mereu Viu Дом в котором всегда гордо звучит румынская речь Always alive the Home of the Romanian Word.....	30
<i>Liuba TANASOGLU</i>	
Biblioteca găgăuză la o nouă lansare Презентация книги о Молдавии автора из Турции The "M. Ciachir" Library at the new lunching.....	32
MALURI DE NISTRU / У БЕРЕГОВ ДНЕСТРА / NISTRU RIVER'S SHORE	
<i>Valentina VERLAN</i>	
O bibliotecă comunală ce tinde spre modernitate Современные требования соблюдаются и в сельской библиотеке Village Library that thrives to modern.....	32
INCLUZIUNE SOCIALĂ / БИБЛИОТЕКА И ОБЩЕСТВО / SOCIAL INCLUSION	
<i>Наталья СОСНОВСКАЯ</i>	
Духовная адаптация детей с ограничен- ными возможностями в обществе Adaptarea spirituală în societate a copiilor cu posibilități limitate Spiritual adaptation of disable children within society.....	34
BIBLIOTECARI CELEBRI / ЗНАМЕНИТЫЕ БИБЛИОТЕКАРИ / FAMOUS LIBRARIANS	
<i>Ion SPAC</i>	
Alexandru Kidel sau o viață de cărturar Александру Кидель, или жизнь ученого Alexandru Kidel or a scholar life.....	35

**LA O ANIVERSARE / ГОДОВЩИНА /
AT THE ANNIVERSARY**

<i>Vlad POHILA</i>	
Cumsecădenie și inteligentă, la fel de copleșitoare Удивительная порядочность, исключительная грамотность Kind-heartedness and intelligence, as well overwhelmed.....	39

**AI NOȘTRI IN LUME / НАШИ В МИРЕ /
OURS ABROAD**

<i>Татьяна ИСКИМЖИ</i>	
"Америка, Америка...". Culturalnyy shok "America, America...". Un șoc cultural "America, America". Cultural shock.....	41

**ARHIVA LITERARĂ / ЛИТЕРАТУРНЫЙ
АРХИВ / THE LITERARY ARCHIVE**

<i>Pavel BALMUS</i>	
Gimnazist la Chișinău - student extern la Universitatea din Harkov Гимназист - в Кишиневе, студент - в Харьковском Университете Gymnasia pupil in Chisinau - External Student at the Harkov University.....	43

**MOMENT ROETIC/ ПОЭТИЧЕСКИЙ
МЕРИДИАН / ROETICAL MOMENT**

<i>Vasile ROMANCIU</i>	
Bibliotecile Библиотеки The libraries.....	47
<i>H. МИРОНОВА</i>	
БИБЛИОТЕКЕ от нас Bibliotecii, din partea noastră... To the library from us.....	47
<i>И. СПИЦЫНА</i>	
47	

DIVERTIS-CLUB

Stați și reflectați Ce spun alții, mai deștepți ca noi... Афоризмы Wait and think Other about us.....		48

**PENTRU AGENDA DVS. / НА ЗАМЕТКУ /
FOR YOUR AGENDA**

Calendarul aniversărilor culturale Календарь памятных дат Cultural Anniversaries Calendar.....		49

**DONAȚII DE CARTE / НАМ ДАРЯТ КНИГИ /
BOOK DONATIONS**

<i>Vlad POHILA</i>	
Un medic ce a devenit scriitor, un canadian ce a rămas roman: Corneliu Florea Врач-писатель, румынский канадец пишет и для нас A doctor became a write, a Canadian remains Romanian: Corneliu Florea.....	50

SEMNAL	52

Călătorind prin gânduri, suflete și frumuseți

Cu mai mulți ani în urmă, cineva mi-a atras atenția la un amănunt banal și, totodată, deosebit, ce mi se pare acum semnificativ: noțiunile *biblioteca* și *Biblie* au aceeași rădăcină, cuvântul grecesc *biblon*, care înseamnă pur și simplu "carte".

Regimurile autoritare ce s-au perindat de-a lungul a mai bine de șapte decenii în mai multe țări de pe trei continente au despărțit biblioteca de Biblie, punând la loc de cinste în bibliotecă cărți ce atentau obraznic la prestigiul milenar al Sfintei Scripturi. Să fie o pedeapsă de sus că după prăbușirea lagărului comunist bibliotecile au ajuns într-o situație, pe puțin spus, dificilă? Fonduri de carte dezchilbrate de tone de maculatură doctinară, sedii avariate, desconsiderarea muncii de bibliotecar printr-o remunerare umiltoare - iată doar cele mai vizibile semne ale ghemului de probleme și greutăți cu care s-au ales gestionarii bibliotecilor și lucrătorii lor. Oamenii noștri au descoperit cu stupeoare că în URSS și în alte țări ce se autoconsiderau "cele mai cititoare din lume" bibliotecile erau în realitate, prioritar, niște furnizori de droguri ale indoctrinării, nu furnizori de informații, de cunoștințe, de cultură generală. Specialiștii, inclusiv bibliotecarii, având ocazia de a vizita unele țări occidentale, au avut o revelație și mai șocantă: nivelul de întreținere a bibliotecilor era la noi incomparabil inferior celui din oricare stat cu capitaliști. Între timp, deteriorarea instituțiilor de păstrare și împrumut al cărților a continuat; se pare că a prins a scădea vertiginos prestigiul însuși al cărții, fapt ce devine tot mai sensibil în confruntarea cărților cu televiziunea, apoi, și mai grav, cu internetul.

Necesitatea unei noi politici a bibliotecii și cărții se făcea simțită pretutindeni unde pînă mai deunăzi toți oamenii erau, zice-se, absolut egali. S-au făcut anumite tentative de regle-

mentare, în spirit nou, a activității bibliotecilor, și la noi. Au fost adoptate niște legi sau niște stipulații legislative, care, unde mai greu, unde mai ușor, au devenit operante. Chiar cu prețul sacrificării unor biblioteci - mai mici, sau din localități cu perspective neclare - s-a mai salvat ce se putea salva în cazul bibliotecilor mai mari, cu mai mulți potențiali utilizatori. Au apărut biblioteci noi, ca să nu mai vorbim de completarea fondurilor: fie mai mult din donații, dar procentul de carte românească a crescut simțitor, tinzînd să ocupe locul pe care-l merită, central, printre celelalte limbi în care mai citesc cetățenii Republicii Moldova. Este apreciazabilă atragerea bibliotecilor în diferite programe, granturi și proiecte, dacă nu de rang național, apoi internațional, prin diverse fundații, societăți, consilii. Salariul bibliotecarilor este pus cumva în legătură, de către oficialități, cu cel al cadrelor didactice sau medicale, deci, cu al altor categorii compatibile de intelectuali. În fine, a fost instituită o nouă sărbătoare profesională - Ziua bibliotecarului, o performanță pe care nu a atins-o nici regimul sovietic, deosebit de generos la asemenea gesturi.

Și totuși, credem, cea mai autentică politică a bibliotecilor și a cărții o promovează la noi înșiși bibliotecarii. Spunem acest lucru nu ca o complezență de Ziua lor; nu facem decît să relevăm o axiomă, un adevăr greu contestabil. Prestigiul cărții, al bibliotecii a putut fi menținut sau chiar salvat numai datorită ținutei umane și profesionale a lucrătorilor ei, a majorității acestora, de vreți. Vă imaginați pe o clipă ce s-ar întimpla dacă - prin absurd, evident! - bibliotecarii ar fi molipsiți de morbul indifferenței față de destinul volumelor din colecții, din fonduri? Sau de morbul unei oribile neglijențe, față de cititori, de acea atitudine disprețuitoare ce poate fi întâlnită în foarte multe magazine? Niște date statistice întru totul credibile ates-

tează că în sistemul bibliotecar fidelitatea profesiei este la o cotă maximă, respectiv, fluctuația cadrelor fiind dintre cele mai reduse printre profesiunile intelectuale. Și aceasta, în pofida unor salarii în multe cazuri simbolice, care abia de acoperă cheltuielile pentru deplasare la locul de muncă, un minimum pentru hrană și achitarea citorva din numeroasele facturi pentru serviciile comunale.

Există o tărie aparte, tainică, poate chiar mistică, a ținutei umane și profesionale a bibliotecarilor, un atașament sincer meseriei alese și muncii prestate. Mi-a fost dat de atâtea ori să aud cuvinte de admirație la adresa bibliotecarilor noștri și, din fericire, aproape că nici o dată - critici, vorbe de ocară. Inserăm și în acest număr al BiblioPolisului, consacrat "neoficial" Zilei bibliotecarului, mai multe aprecieri date muncii

de loc ușoare în bibliotecă. Fie ca aceste cuvinte calde să aducă mai multă lumină în sufletele doamnelor și domnilor care deserveșc cititorii, altfel zis - cinstesc cartea, cunoștințele, cultura.

Acea carte despre care nu cred să fi vorbit cineva mai frumos decât Tudor Argezi: "Ce este o carte? O trebuință de singurătate a omului neliniștit și curios. Înainte de a deveni o filozofică amărăciune, cartea e o fâgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumusețe".

Celor care percep astfel rostul cărții, le urăm călătorii cât mai plăcute, cât mai norocoase. Aceste urări sună mai altfel acum, de Ziua profesională a lucrătorilor bibliotecii. Deși, dacă e să ne gândim mai bine, Ziua bibliotecarului e în fiecare zi cind el e solicitat de utilizatori. Deci, mereu.

Vlad POHILĂ

Dr. Lidia Kulikovski: "Biblioteca noastră are personalitate și integritate datorită unei echipe de angajați inimosi și profesioniști"

"Sunt locuri și timpuri în perimetrul mișcător al cărora efortul de a învinge trecutul, uitarea, atinge intensități deosebite", afirmă dna Lidia Kulikovski, directorul general al Bibliotecii Municipale "B. P. Hasdeu", doctor în pedagogie, președinte al Asociației Bibliotecarilor din R. Moldova, lector superior la U.S.M. Lidia Kulikovski e un nume sunător în cultura basarabeană actuală, personalitatea ce a transformat în puțin timp biblioteca principală a Chișinăului într-un adevărat templu al spiritualității, păstrător de nădejde al valorilor perene ale culturii românești și universale. Biblioteca Municipală aparține deja secolului XXI, fiind o instituție care tinde spre excelentă, deziderat ce o obligă să promoveze politica calității. Promptitudinea, corectitudinea și competența fiind atributele de bază ale acestei institutii, ei i s-a conferit distincția internațională "Clasa europeană a

calității" în nominalizarea "Managerul secolului XXI".

Probabil nu întimplător, această instituție complexă activează sub steaua norocoasă a patronului ei spiritual, Bogdan Petriceicu Hasdeu, ale cărui operă și model de personalitate enciclopedică călăuzește biblioteca spre perfecțiune, performanță, regenerare națională și deschidere europeană, universală chiar.

Asemeni altei personalități distinse, a Basarabiei din sec. XIX, Daria Harjevski, directoarea Bibliotecii orașenești din Chișinău ce a luat în primire 100 de cărți, ca să lase după sine 100.000 de volume, dna Lidia Kulikovski a găsit la 1989 un depozit de carte sută la sută în limba rusă, ca mai apoi, în numai 14 ani, să schimbe radical situația, astăzi BM "B. P. Hasdeu" având un fond cu 45 la sută de carte în limba română. Din acest punct de vedere, Lidia Kulikovski s-a implicat plinar la

DIALOGURI LA ZI

săvîrșirea unei mari și extrem de necesare dreptăți: a adus și a pus în capul mesei cartea, literatura, cultura națională, neglijată, sfidată premeditat de la 28 iunie 1940 și pînă la istoricii ani de vîrf ai renașterii basarabenilor, 1989 - 1991.

Or, așa cum îi place dumneaei să repete - cartea și numai cartea este aceea secure, care ar distruge apatia și indiferența din noi... din inima basarabeanului, în special.

□ *Dnă Lidia Kulikovski, în primul rînd, primiți sincere felicitări cu ocazia susținerii doctoratului în pedagogie-bibliografie, un lucru mai rar întîlnit pe la noi. Ce înseamnă aceasta?*

□ Într-adevăr, un doctorat în biblioteconomie este mai rar întîlnit pe la noi, pentru că biblioteconomia nu e recunoscută de toți ca știință. De altfel, profesorul Ion Stoica, șeful Catedrei biblioteconomie, bibliografie și știința informării de la Biblioteca Centrală din București susține că biblioteconomia este știința tuturor științelor. Nu avem așa specialitate în nomenclatorul specialităților, adică suntem parte a pedagogiei, funcție tangențială cu cea a biblioteconomiei ca una educativă, furnizoare de cunoștințe, informații, activități culturale. Or, mutațiile din societatea informației au influențat bibliotecile și simplele necesități de lectură s-au transformat în niște necesități complexe.

□ *Apropo de biblioteconomie, sunteți absolventă a Facultății de biblioteconomie a Universității de Stat din Moldova, facultate ce nu mai există, dar care, cred, v-a marcat cariera și viața.*

□ Sunt absolventă a primei promoții de bibliotecari, a unei facultăți care cu cîțiva ani în urmă a trecut în subordinea Facultății de Jurnalism și Științe ale comunicării. Dar, oricum, ne bucurăm că o avem. Oricît ar fi de straniu, dar multe țări nu au facultăți de biblioteconomie. De fapt, în lume se numește știința despre biblioteci și informare.

□ *Care este subiectul tezei de doctorat la care ați lucrat?*

□ Tema sună astfel: "Servicii informaționale pentru persoanele dezavantajate în contextul democratizării sociale". Dacă tot tindem să aderăm la Uniunea Europeană, trebuie să avem politici compatibile și complementare. Deși o bibliotecă este în serviciul întregii comunități, lucrarea mea abordează problema unui segment de populație - persoanele dezavantajate. La noi, practic, 90 la sută din cetățeni sunt persoane dezavantajate la capitolul informație. Tendința bibliotecii de a acoperi maximum cerințe de lectură susține și ideea de a oferi șanse egale tuturor. La ora actuală biblioteca este unica instituție civică care respectă dreptul cetățeanului la informație. În R. Moldova, știut lucru, nu există acces la informația oficială nici chiar pentru mass-media. Deși există legi operaționale, ele nu funcționează ca în spațiul european.

□ *Într-un cuvînt, biblioteca completează un vid informațional?*

□ În pofida faptului că art. 34 din Constituție stipulează că dreptul la informare în R. Moldova nu este îngrădit, acest articol necesită să fie dezvoltat de niste structuri informaționale cum este biblioteca, de exemplu. Ne-am asumat serios această misiune, în urma efectuării unui sondaj de opinie ce a arătat că 70 la sută din utilizatorii noștri sunt din clasa submedie. Astfel, politica generală a activității noastre fiind orientată spre utilizator, ne-am reorientat și politicile, fapt ce a generat și tema mea de cercetare. A fost un studiu comparativ cu situația din Occident. În concluzie, dacă facem o analiză comparativă cu Occidentul la nivel legislativ, situația din R. Moldova este la nivel de intenție.

□ *În urma sondajului de opinie, la care v-ați referit ceva mai sus, ați determinat și care este raportul în Basarabia dintre cartea rusă și cea românească?*

□ Se consideră că la noi circa 60 la sută din fondul total de carte - avîndu-se în vedere toate tipurile de biblioteci - sunt în limba română. Dar, în ultimii 12 ani, cele circa 2000 bibli-

oteci comunale, practic, nu s-au completat cu carte în alfabet latin. Cu excepția unor donații întâmplătoare sau achiziții la fel de întâmplătoare, sponsorizate de primăriile locale.

Totodată, din aceeași cifră, dacă luăm în calcul cărțile în grafie chirilică, literatura în limba română formează mai puțin de jumătate. Cu părere de rău, deși ne-am bucurat că s-au privatizat editurile, au apărut altele noi, există doar două edituri de stat, susținute financiar de la buget - "Cartea Moldovei" și "Lumina". Dacă, inițial, editurile aveau libertatea și inițiativa de a tipări carte de calitate, entuziasmul, dar și patriotismul s-au cam diminuat. Se are în vedere, în primul rând, interesul financiar și atunci se editează cartea comandată de cel cu bani în buzunar.

Mai mult, potrivit unui studiu a situației din ultimii trei ani, vizând criteriul de limbă, s-a constatat că la noi prevalează cartea de limba rusă. Astfel, te poți aștepta la apariția oricărui surprize, să nu zic aberații.

□ *Asa cum e cazul "dicționarului" zis moldovenesc - românesc?*

□ Exact, dar sunt și alții, ce tipăresc diverse volume, care, ca pondere, prin calitate, nici nu merită să fie incluse într-un fond de bibliotecă.

□ *Dar care sunt relațiile cu editorii și furnizorii de carte din România?*

□ Deoarece la noi bibliotecile nu pot astăzi să-și selecteze prea multe cărți care ar răspunde preferințelor cititorului, apelăm la furnizorii de carte din România. În această situație ar fi mai simplu dacă editurile noastre ar tipări mai multă carte românească și ar face contracte bilaterale cu cele de peste Prut. Ar fi mai ieftin și pentru bibliotecă, și pentru stat.

Slavă Domnului că biblioteca noastră, datorită Fundației SOROS, este în posesia unei tehnologii avansate. În pofida oricărui restricții de editare, grație acestei tehnologii avem privilegiul de a fi la curent cu cele mai prestigioase apariții editoriale românești.

□ *Vreau să cred că Dumnezeu nu ne-a lăsat pradă uitării nici în acest*

ceas de restriste spirituală Un adevărat miracol pentru situația dezastuoasă privind proporția de carte românească în R. Moldova sunt filialele de carte românească. Cui datorăm această comoară spirituală?

□ Cuvântul miracol mă duce cu gândul la deschiderea oficială la Chișinău a primei biblioteci de carte românească în Basarabia - "Transilvania", pe 29 august 1991, când cei prezenți la acest extraordinar eveniment au remarcat că deschiderea unei biblioteci de carte românească în stînga Prutului este un adevărat miracol, un dar dumnezeiesc. Da, noi ne bazăm pe miracole în acest spațiu, supraviețuim datorită miracolelor.

De la acel început, de la Biblioteca "Transilvania", miracolele, grație unor mari sufletești, s-au multiplicat pînă la 7 biblioteci de carte românească cu un fond de circa 500.000 de volume - carte de referință, literatură artistică și didactică de calitate.

□ *A cui a fost această idee luminoasă?*

□ Ideea a venit din Ardeal, tot de la un pămîntean de-al nostru din Slobozia Mare, juristul Alexe Mare, stabilit cu traiul la Cluj-Napoca, care a dorit să aducă carte românească în Basarabia. De specialitate jurist, dînsul a apelat la marele om de cultură, directorul Bibliotecii Județene "Octavian Goga" din Cluj, regretatul Traian Brad, care a mobilizat bibliotecile din Transilvania, a adunat 10.000 de volume cu care a venit, în primul an, la frații de peste Prut. Tot Traian Brad a donat Sediului Central al Bibliotecii "B. P. Hasdeu" circa 100.000 de volume.

Mai apoi, rînd pe rînd, au luat ființă și bibliotecile "Onisifor Ghibu", "Târgu Mureș", "Alba Iulia", "Târgoviște", "Maramureș". În fiecare an, pentru fiecare bibliotecă parvin cite 2000-3000 volume. S-au inaugurat biblioteci de carte românească și în provincie: la Ialoveni, Florești, Fălești, Strășeni, Ungheni, Orhei. Regretăm că nu am reușit și mai mult. Cu certitudine, putem afirma că bibliotecarii sunt printre primii care au trecut Prutul și au cons-

truit primele punți spre reîntregirea noastră spirituală, în cuget și simțire. În pofida problemelor și stresurilor înfruntate la vama de la Prut, în pofida inerției unor oameni politici de la noi

□ *V-aș ruga să vă referiți și la activitatea propriu-zisă a BM "B. P. Hasdeu", în fruntea căreia sunteți de 14 ani, și care a celebrat nu demult frumosul jubileu de 125 de ani.*

□ În fruntea acestei biblioteci sunt într-adevăr de 14 ani, deși lucrez ca bibliotecară de circa 30 de ani. Am început activitatea la Biblioteca orașenească, în serviciul metodică, mai apoi am fost șef de secție la achiziție. În 1989, când am preluat conducerea bibliotecii, fondul de carte era sută la sută în limba rusă. Astăzi, putem afirma cu mândrie că Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" este unica bibliotecă din R. Moldova care are un fond de carte de circa 45 la sută în limba română. Chiar și Biblioteca Națională are un fond de numai 10 la sută în limba română, dar ea nici nu poate fi atât de flexibilă ca noi, deoarece are un depozit legal, care trebuie conservat, indiferent în ce grafie ar fi fost editat.

Aleasă de colectiv să fiu director, m-am gândit că trebuie să le răsplătesc încrederea acordată. Am prezentat un program vizionar, potrivit căruia fiecare bibliotecă trebuie să aibă personalitate și integritate, să creeze o cultură organizațională competitivă. Și acest lucru ne-a reușit pentru că am avut noroc să dau de oameni inimoși și profesioniști. De multe ori, oamenii noștri se împiedică de noroc, se scutură și merg mai departe. Eu sunt omul care nu am lăsat norocul din mână.

BM fiind o instituție municipală, am organizat Centrul de Informare și Documentare Chișinău - o adevărată agenție bibliografică, extrem de utilă chișinăuienilor, dar și altor locuitori ai R. Moldova. Datorăm acest lucru unui proiect, câștigat de la Fundația SOROS, care ne-a oferit echipamentul corespunzător, fapt ce ne permite reorganizarea serviciilor bibliografice. Toată informația privind Chișinăul o plasăm în catalogul electronic, iar în fiecare an

edităm bibliografia municipiului.

În cei 125 ani de activitate Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" a avut o contribuție importantă în viața comunității, evoluind de la un model tradițional de a asigura accesul la informație la un centru cultural și educațional, așa zice chiar - multicultural și multieducațional. Doar pe parcursul anului 2002 biblioteca a înregistrat un număr de 448.233 utilizatori, 54 la sută fiind chișinăuieni. Tot în anul trecut, jubiliar BM a realizat mai multe proiecte editoriale valoroase. Printre ele: "Presa basarabeană de la începuturi până în anul 1957", "Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" -1877- 2002: Etape, contexte, conexiuni și incursiuni istorice" (partea I), bibliografia "Mihai Cimpoi", "Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" 125 de ani de activitate", "Catalogul cărților cu autografe", "PRO FIDE ET PATRIA: Contribuții la studierea vieții și activității membrilor familiei Hăjdău-Hasdeu", revista de specialitate BiblioPolis etc.

□ *Aveți și un fond de carte rară?*

□ În viziunea unei biblioteci carte rară nu înseamnă neapărat o carte editată pe vremea lui Gutenberg. O carte rară poate fi o ediție cu autograful unei personalități din Chișinău sau care a trecut prin Chișinău. La acest compartiment avem volume editate și la 1830, și la 1889, de Dimitrie Cantemir, Vasile Alecsandri, B. P. Hasdeu, lucrări solide despre Basarabia, tipărite în 1902, 1903.

Sunt și cărțile cu autografe ale unor personalități contemporane: George Meniuc, Ion Druță, Lidia Istrati, Ion Vățamanu, Grigore Vieru, Fănuș Băileșteanu, a ilustrului lingvist și om de cultură Eugen Coșeriu, care cu o săptămână înainte de moarte ne-a trimis o carte cu dedicație.

Biblioteca noastră a inițiat editarea unui catalog, ce include 1000 de cărți cu autografe și care va apărea cu o anumită periodicitate.

Pe parcursul anilor Biblioteca Municipală a tipărit aproape 20 bibliografii ale unor personalități de la noi. În România, de exemplu, această activi-

tate se consideră cercetare științifică, pentru care poți lua titlul de doctor. Noi o facem din sentimentul datoriei de a sluji interesul comunității, cultura națională. Dacă în alte instituții acest lucru se face o dată în câțiva ani și se consideră o muncă de excepție - de investigație, noi ne permitem să dăm publicității anual roadele acestei munci. Avantajul nostru e că suntem mulți și avem bibliotecari dotați și profesioniști.

□ *Este și cazul Centrului de Hasdeologie?*

□ Activitatea Centrului de Hasdeologie este ghidat de niște cărturari de aleasă calitate, Pavel și Clara Balmuș. Centrul deține o colecție de carte rară a dinastiei Hăjdău-Hasdeu și despre această faimoasă dinastie de cărturari. La baza colecției stă donația din biblioteca personală a cercetătorului hasdeolog Nicolae Romanenco de la Moscova și colecția personală a familiei Balmuș. Este un adevărat centru de spiritualitate, cultură și cercetare, fiind frecventat de personalități remarcabile și exegeți cu renume. Aici se valorifică și se pune în evidență pe măsură activitatea patronului spiritual al Bibliotecii Municipale, a titanului culturii românești Bogdan Petriceicu Hasdeu. Cred că numele lui B. P. Hasdeu este steaua noastră norocoasă, care ne veghează activitatea și ne inspiră la lucruri frumoase, utile, de o reală valoare pentru noi toți.

□ *Diracția BM și-a asumat și responsabilități ce țin de comunitatea chisinauiană versus drepturile omului. Mă refer la filialele de carte pentru minoritățile etnice din municipiu.*

□ Pe parcursul anilor 1990-1994 am elaborat programul "Serviciu de bibliotecă pentru minoritățile etnice". Astfel am creat o rețea de filiale: "Ițic Mangher", "Lesia Ukrainka" "M. Lomonosov", "H. Botev", "M. Ciachir". Este o obligațiune nu numai civică, umană, dar și a statului de a respecta drepturile minorităților de acces la informație în limba maternă. Totodată, grație acestor biblioteci a sporit vitalitatea instituției noastre și am putut stabili re-

lații cu instituții culturale din Israel, Rusia, Bulgaria, Turcia, Ucraina. La acestea se adaugă diferite vizite de stagii de documentare, participări la conferințe internaționale în România, Franța, SUA, Finlanda, Slovenia, Turcia, Portugalia, Ungaria, Israel, care contribuie la dezvoltarea noastră profesională.

□ *Neîndoiesc că ceea ce ne-a scăpat este Echipa Hasdeu...*

□ Potențialul nostru profesional îl pot caracteriza astfel: flexibil, competitiv, competent. Tot ce am realizat datorăm excepționalei noastre echipe. Fiind lector superior la U.S.M. și lector în cadrul Școlii de biblioteconomie, unde am organizat un seminar cu tema "Cultura organizațională a bibliotecii" în cadrul căruia am diagnosticat cultura organizațională proprie, mi-am dat seama că nu obțineam atâtea dacă nu aveam parte de această echipă consacrată și minunată. Este îmbucurător faptul că în colectivul Bibliotecii Municipale activează oameni harnici și devotați profesiei, specialiști cu o pregătire excepțională, personalități care au contribuit enorm la formarea unei bune imagini a bibliotecii, colegi ce au înțeles corect mesajul meu, viziunea mea, și m-au sprijinit în toate.

La rîndul meu, susțin proiectele, îi încurajez, îi ajut să obțină sponsorizări, îi trimit la stagiere în străinătate. M-am zbatut să obținem titlul de "Instituție cu valoare deosebită pentru societate", titlu ce permite un spor de 40 la sută la salariu. În toți acești ani le-am acordat colegilor libertatea de a gândi creator, le-am stimulat gândirea de anticipație, le-am oferit autonomie și le-am delegat autoritate. Întotdeauna mizez pe ei și cred că și ei mizează pe mine.

□ *Mai sus afirmați că numele de Hasdeu este steaua norocoasă a BM Chisinau. Aș zice că această personalitate proeminentă vă caracterizează și ca modus vivendi: activitate enciclopedică, energie vulcanică, inovație și vitalitate, dragoste de neam...*

□ Ne considerăm, într-un fel, discipoli ai lui Hasdeu, opera lui fiind cartea de căpătii în întreaga noastră ac-

tivitate. Îmi încălzește sufletul și faptul că Hasdeu a fost și bibliotecar, că a folosit pentru prima oară termenul biblioteconomie în românește. Mai mult, a pus bazele metodologiei unei biblioteci.

Parafrazându-l pe Franz Kafka, aș zice că B. P. Hasdeu este patronul nostru spiritual, iar cartea lui este aceea secure care strivește banchiza din noi.

**Dr. James BJELLINGTON, directorul
Bibliotecii Congresului SUA:**

*"În societatea modernă, biblioteca și bibliotecarul
nu sunt un lux, ci o necesitate absolută"*

Este extrem de important ca în fostele țări comuniste bibliotecile să aibă colecții cu cele mai valoroase cărți ale marilor scriitori naționali și cu opere ale reprezentanților de vază ai literaturii universale. De asemenea, în bibliotecă trebuie să fie cele mai diferite dicționare, enciclopedii, alte surse de referință, orientate spre familie, spre valorile familiale - în sensul cel mai larg al acestei noțiuni. Concomitent, bibliotecile trebuie să aibă acces la Internet, ca să poată obține pentru utilizatori informații prompte și precise. Este adevărat, în Internet poți găsi și tot felul de lucruri dubioase: jocuri video de calitate îndoielnică, filme cu subiecte ce contravin bunului-simt și umanismului, chat-uri agramate. Însă tocmai Internetul scurtează distanțele, înlătură barierele, ne ajută să discutăm cu alte persoane subiectele ce ne interesează, să ne familiarizăm cu culturile altor popoare. În mai multe țări, alături de cultura cărții, ia naștere acum o interesantă Internet-cultură.

Dar, pe lângă fonduri de carte și acces la Internet, mai este necesar și al treilea element. Avem nevoie de bibliotecari, buni navigatori în oceanul cunoștințelor, al informațiilor. Bibliotecarul trebuie să fie un luptător pentru libertatea la informație și pentru accesibilitatea cititorilor la această informație.

Ne face mai integratori, mai umani, mai receptivi și mai deschiși spre comunicare.

□ *Vă mulțumesc pentru dialog și vă urez noi împliniri în activitate. Sincere felicitări Dvs., echipei Hasdeu, cu ocazia apropiatei sărbători profesionale, Ziua bibliotecarului.*

Consemnare: Tamara GORINCIOI

CARTEA ÎN SEC. XXI

Fără acest element democrația nu va fi operantă; ea va fi doar o frază frumoasă, un simplu decor. Dacă nu se va asigura accesul maxim la informație veridică, la valorile culturale, chiar și în cea mai bogată țară apare riscul agravării inegalității existente până acum. Totodată, se vor micșora șansele dezvoltării unei autoadministrări reale. În consecință, dacă nu există cărți îndeajuns și nu sînt suficiente linii de acces la Internet, e nevoie să fie găsiți bibliotecari ce vor lupta pentru aceasta, în numele comunității, la toate nivelurile. În această luptă bibliotecarii trebuie să-i implice pe toți eventualii beneficiari din localitatea unde-și fac apostolatul. Recent am dat de următorul amănunt din istoria SUA: o dată cu întemeierea unor noi localități, pe lângă case și întreprinderi, se construiau obligatoriu lăcașe sfinte: biserici catolice sau ortodoxe, case de rugăciuni, sinagogi. După care se construiau neapărat școli și biblioteci. Biblioteca se afla de obicei în centrul așezării, devenind un loc preferat pentru diferite întâlniri. Aici veneau și oameni pe care îi apropia, îi unea ideea căutării adevărului, pentru a găsi modalitatea optimă de a administra, de a conduce localitatea, statul, destinele oamenilor.

Și în prezent biblioteca trebuie văzută, simțită, tratată ca o instituție centrală, deosebit de valoroasă și prestigioasă,

poate chiar cea mai prestigioasă. Biblioteca și bibliotecarul nu sînt un lux, ci o necesitate absolută.

(Din revista KULTUROS BARAI, Vilnius-Lituania, nr. 8/2003)

Nota Biblio Polis

Biblioteca Congresului SUA (Library of USA Congress), cu sediul la Washington, a fost întemeiată în anul 1800, pentru păstrarea materialelor necesare în activitatea Congresului. O dată cu creșterea fondurilor de tipărituri, a devenit Biblioteca Națională a SUA.

În prezent adăposteste un fond total de 126 milioane de documente, inclusiv circa 20 mln volume, 40 mln ma-

nuscrite, hărți, partituri, apoi reviste, ziare, discuri, casete, casete video etc.

Inițial, Biblioteca Congresului își avea sediul în Capitoliu. Edificiul actual a fost construit în anul 1897 și are ca anexe casele președinților Thomas Jefferson și James Madison.

Bugetul anual al Bibliotecii este de circa 450 mln dolari. În anul 2002 web-site-urile Bibliotecii au fost avut peste 3 miliarde de vizite.

Actualul director al Bibliotecii Congresului american, dl James Billington, este profesor doctor în culturologie, filozof al culturii, unul dintre cei mai apreciați certători ai culturilor popoarelor slave și baltice.

Traducere și notă de Vl. P.

IMPRESII DE TOAMNĂ

Ca o redută, biblioteca...

Prima carte citită, prima bibliotecă vizitată, chipul primei bibliotecare ce ne-a binecuvîntat la lectură... Importanța cărților și a bibliotecilor în existența noastră de toate zilele și în muncă, în creație, în formarea și menținerea unor relații interumane de calitate. Rolul cărții și al bibliotecii în viața omului, mai ales în această epocă a unor mari și surprinzătoare provocări, ba chiar și a unor primejdii pentru carte și lectură, în accepția clasică a respectivelor cuvinte.

Aceste și alte gânduri constituie punctul de pornire (și de sosire!) al tabletelor de mai jos, semnate de câteva personalități ale culturii, științei și vieții publice de la noi. Vom găsi în aceste rînduri și unele aprecieri date muncii de bibliotecar. Ne bucură faptul că aprecierile sînt, de regulă, favorabile, ba chiar elogioase: adevărul e că nu se întîmplă prea des să auzim o vorbă bună despre eforturile depuse cotidian de lucrătorii bibliotecilor.

Nu avem nici o îndoială că reflecțiile inserate sub acest generic, preluate din scrierea prozatorului Nicolae Rusu, vor trezi interesul cititorilor noștri și vor servi exemplul demn de urmat pentru alte personalități pe care le invităm să

sustină și în continuare această rubrică. Toată recunoștința noastră celor ce au acceptat invitația de a colabora cu BIBLIO POLIS; mulțumiri anticipate viitorilor oaspeți ai revistei noastre.

Ninela CARANFIL, artistă emerită, actriță la Teatrul Național "Mihai Eminescu" din Chișinău

"Încerc să înșir aceste gânduri, iar în memorie îmi stăruie o extraordinară spusă a lui Borges: "Într-o bibliotecă ești ca într-un paradis"...

Din cîte îmi amintesc, prima carte buchisită, citită de mine a fost... vă rog, nu vă grăbiți să rîdeți! - un manual de obstetrică. Tatăl meu făcuse școala de medicină de la Galați și cînd s-a întors acasă, în comuna Mihăilăuca din județul Lăpușna, adusesse și acea carte groasă, cu copertă galbenă și cu fel de fel de poze. Era fructul oprit, ceea ce noi, copiii, nu aveam voie să citim. Or tocmai aceasta vroiam eu să aflu: ce e scris în cartea aceea a tatii! Atît de mult vroiam să știu despre ce e cartea tatii, încît am învățat întîi și întîi a citi alfabetul latin. "Învățătoare" mi-au fost surorile mai mari, care studiau deja limba franceză la școală. Mare lucru nu am înțeles eu, oricum,

datorită acelei curiozități am învățat de pe atunci a citi în grafie latină. Primele mele lecturi adevărate au fost cărțile cu povești, am citit multe, foarte multe povești. Cărțile le luau frații și surorile de la bibliotecă și pînă le citeau ei o dată, eu le citeam de două-trei ori. Astfel că paradisul meu a început în copilărie, cu lumea poveștilor, și continuă pînă în ziua de azi. În lumea miraculoasă, fantastică, a cărților descopăr mereu noi gânduri, idei, imagini, fantasmă...

Sunt adeseori invitată la bibliotecile noastre: la "Onisifor Ghibu", la Biblioteca de Arte, la "Transilvania", la Sediul Central al Bibliotecii Municipale "B.P. Hasdeu", "Tirgu Mureș", "Ovidius", la Biblioteca Națională, la marea Biblioteca pentru cei mici "Ion Creangă"... Merg cu plăcere la diferite manifestări culturale, lansări de carte, recitaluri. De fiecare dată rămîn surprinsă cît de frumos știu să organizeze întîlniri "de suflet și de minte" doamnele din aceste biblioteci. Cit de fidel cărții, profesiei alese, trebuie să fii ca să înfrunți cotidian cele mai incredibile lipsuri: probleme materiale - mereu, căldura - iarna, sau aerul condiționat - vara, deconectarea curentului electric sau a telefoanelor - în orice anotimp, indiferența multor mai-mari față de cîtă inimă pui pentru ca manifestarea să fie reușită, pe placul vizitatorilor atît de diferiți. Admir aceste doamne, admir tăria lor și sacrificiul pe care-l fac zi de zi, dar le și invidiez pentru această aflare - de zi de zi, oră de oră - în lumea miraculoasă a cărților, cu noștințelor și emoțiilor.

În ultimele clipe ale vieții sale Marin Sorescu mărturisea că îi pare rău de un singur lucru: că au rămas necitite atîtea cărți minunate.

Adevărat e, o carte bună îți devine un bun prieten, cu cît mai multe cărți citești, cu atît mai mulți prieteni ai. Mă simt foarte bine, confortabil în lumea cărților, citesc și nu mă mai satur de lecturi. Sunt curioasă să aflu ce și cum au gîndit alții, căci un proverb latin spune: "Deschide cartea să aflu ce au gîndit alții, închide cartea ca să

gîndești tu însuși". Deci, citesc și gîndesc și astfel viața devine mai plină de nebaneuite rosturi".

Nicolae RUSU, "prozator"

"Am pășit, bineînțeles, pragul bibliotecii abia după ce ajunsesem la ultimele file ale abecedarului, adică după ce însușisem meșteșugul cititului și descoperind astfel o fascinantă împărăție a nenumăratelor lumi, fiecare carte fiind pentru mine o lume total deosebită de alta. Nu mai țin minte care a fost prima carte care m-a vrăjit și m-a făcut să iau în mînă pe a doua, apoi pe a treia, ajungînd într-un scurt răstimp obsedat de patima lecturii. O întîmplare nostimă, însă, care s-a produs cam pe cînd terminam clasa întii, o mai țin minte și astăzi. Aveam deja la activ cîteva cărți citite, cînd îi veni rîndul și uneia care se intitula "Filipaș devine curajos", o traducere dintr-un clasic rus, dar atunci pentru mine numele autorului nu avea nici o importanță, cu atît mai mult numele traducătorului. Pe ultima sau penultima pagină, spre marea mea surprindere descoperisem deodată o "greșeală". Traducătorul (putea fi, cred, A. Cosmescu) tradusese fraza în felul următor: "Filipaș, treci, colea, lingă sobă" și eu înmărmurisem de uimire - cum de-i scăpase scriitorului o asemenea gafă!?, cum a putut el să-l numească pe Filipaș cu alt nume, Colea, și, mai mult, să-l scrie cu literă mică!? Terminasem, dragă Doamne, clasa întii și de acum știam cite ceva. După o asemenea ispravă am alergat în culmea fericirii la bibliotecă. O învățătoare de la clasele primare, care suplinea funcția de bibliotecară, zîmbi nu știu de ce și-mi spuse că în cărți nu se pot strecura nici un fel de greșeli, că există niște oameni speciali care urmăresc acest lucru, iar "colea" nu e nume, ci se citește cu accent pe ultima literă, că așa se mai spune în alte părți, la oraș, de exemplu, în loc de "acolo". Mult mai tîrziu am înțeles ce avusese în vedere draga de bibliotecară-învățătoare prin sintagma "alte părți" și prin eufemisticul "la oraș".

Trecuse abia un an și ceva de când tartarul îl luase pe "tătucul popoarelor", oamenii mai trăiau cu frica în suflet, în oase și era în toi crearea pe glob a unei noi limbi romanice - "limba moldovenească". În același timp cărțile din bibliotecă, deși pe foile de gardă era scris - "traducere în limba moldovenească de..." - reduceau aceste intenții ale regimului sovietic la o enormă zădărnice. Bibliotecile noastre au fost primele - și cele mai importante! - redate în calea tăvălugului sovietic al deznăționalizării a românilor-basarabeni".

Dr. Vasile ȘOIMARU, conf. univ. la A.S.E.M.

"Prima carte ce m-a frapat în sensul deplin al cuvintului a fost romanul "Neamul Șoimăreștilor" de Mihail Sadoveanu. Era o ediție scoasă la Chișinău, evident, în grafie chirilică, pe care am împrumutat-o prin clasa a VI-a sau a VII-a de la unchiul și tizul meu Vasile Șoimaru. Mă impresionaseră enorm narațiunea și limbajul, atât de apropiate de cele pe care îmi era dat să le aud de la părinți, de la consătenii mai în vîrstă. Dar cel mai mult m-au captivat eroii romanului, extrem de simpatici, iar pe de-asupra, personajele principale purtau... numele nostru de familie. Și deși acțiunea acestei capodopere sadoveniense se desfășoară în partea centrală a Basarabiei, eroii se deplasează nestingherit, ca la ei acasă, la Suceava, la mănăstirile Putna și Voroneț, la poalele Carpatilor, spre apele tulburi ale Dunării...

Încă nu știam pe atunci că în satul meu natal, Cornova din fostul județ Orhei, se păstrase câteva secole la rîndul un manuscris de o valoare inestimabilă: o copie a Letopisețului Țării Moldovei, de Ion Neculce, tipărită abia în 1993, prin truda marelui cărturar român părintele Paul Mihail și a fiicei sale, dr. Zamfira Mihail, ambii originari din Cornova. Nu știam nici că localitatea mea de baștină în anul 1931 a fost studiată, ca sat românesc exemplar, de o echipă de cercetători conduși de celebrul sociolog Dimitrie Gusti. Peste ani,

tocmai aceste personalități: Paul Mihail, Dimitrie Gusti și Mihail Sadoveanu erau să-mi fie un fel de stele călăuzitoare pentru a elabora și scrie câteva cărți consacrate satului natal și neamului din care mă trag...

O altă carte ce mi-a bulversat existența a fost Istoria Românilor de tatăl și fiul Giurescu. Cîteva seri de lectură într-o ambianță propice - tocmai mă aflam în 1982 - 1983 la o studiere în București, la Academia de Studii Economice -, m-au edificat definitiv cine sunt de fapt, cine sunt conaționalii mei, numiți pe atunci "o părticică a marelui popor sovietic". M-am gîndit atunci încă o dată, și mai atent, la legătura dintre Șoimăreștii de pe ambele maluri ale Prutului, la expediția sociologică efectuată de Dimitrie Gusti la Cornova, ca și în alte șase sate din diferite zone ale României interbelice, la faptul că părintele Paul Mihail în 1944 a fost nevoit să se refugieze la Iași, dar nu a rupt niciodată legătura cu Basarabia și Cornova natală. Totul funcționa într-un singur sens posibil: unitatea de limbă, de istorie, de cultură și de simțire a românilor. Peste ani, vizitînd aproape toate județele actualei României, toate județele Republicii Moldova, Nordul Bucovinei, Ținutul Herța, "Maramureșul Mic" (zis și regiunea Transcarpatică), Bugeacul pînă la Marea Neagră, zona transnitreană pînă hăt la Bug și dincolo de Bug... această idee era să-mi fie confirmată pe deplin.

Cu anii, mi-am adunat o bibliotecă destul de solidă încît, unele dublete sau volume ce nu cădreză cu interesul meu profesional și intelectual, le-am donat acolo unde s-ar putea să fie solicitate, în primul rînd bibliotecii satești și celei școlare de la Cornova. Bibliotecii Naționale și celei Municipale de la Chișinău am donat mai multe volume de specialitate, iar Bibliotecii Academiei Române - niște cărți care consider că trebuie să fie prezente și în acest depozit național de primă importanță, solicitat de cei mai diferiți cercetători din toate spațiile populate de români, precum și din numeroase țări străine. Cu toate acestea, recurg adese-

ori la serviciile bibliotecilor. La Biblioteca publică "Onisifor Ghibu", pe care am supranumit-o cu drag "Mica Bibliotecă Națională", am făcut lansarea celor trei volume editate în ultimii patru ani: "Căderea premierilor" (1999), "Cornova" (2000), "Neamul Șomăreștilor" (2003).

Rămîn mereu recunoscător bibliotecarilor nu numai pentru bunăvoința și profesionalismul cu care au contribuit la ieșirea în lume a acestor cărți, dar și pentru faptul că, în pofida condițiilor vitrege de muncă și de trai, rămîn fideli specialității alocate, o profesie fără de care lumea ar fi mai săracă și mai tristă".

Mihai TAȘCĂ, jurist

"Pe când eram elev, lucrând vara în așa-numitele detașamente școlarești, spre toamnă, atunci când ne ridicam micul salariu pentru munca de o vară, deopotrivă cu hăinuțele ce trebuiau să mi le cumpere părinții pentru școală, o bună parte din acest buget era rezervat pentru procurarea cărților. Pentru cititorii mai tineri amintesc că pe atunci setul de manuale venea la librărie incomplet și în cantități reduse. Cu pietate îmi amintesc: părinții nu au acceptat niciodată să nu-mi cumpere întreg setul de manuale necesare, uneori în detrimentul altor lucruri.

Prima mea învățătoare a fost și cea care mi-a insuflat dragostea de lectură, așa încât am început să frecventez destul de des biblioteca școlară, iar prin clasa a VII-a biblioteca (care de fiecare dată mă obliga să-i povestesc conținutul cărții luate pentru citire) îmi găsea cu greu o carte pe care n-o citisem și tot mai des îmi sugera să merg la biblioteca satească.

Actualmente, chiar dacă colegii susțin că am o bună bibliotecă personală de specialitate (recunosc că am unele cărți de la mijlocul secolului al XIX-lea, precum și mai multe tratate de

drept editate la București și Paris încă la începutul secolului trecut), cu prima ocazie, atunci când bugetul îmi permite, îmi completez biblioteca cu o carte din domeniul dreptului, dar nu uit nici de cele din domeniul literaturii artistice.

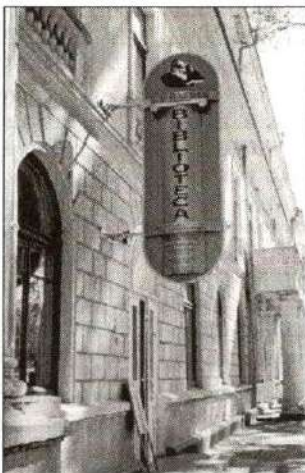
Nu am avut și nici nu am preferințe deosebite în ceea ce privește temele pentru lectură. Citesc tot ce-mi cade sub mână, dar în cazul în care pot alege dau preferință romanelor istorice.

La bibliotecă merg mai ales pentru a mă documenta. În mod firesc sunt un bun beneficiar al Bibliotecii Publice de Drept. Am a spune numai cuvinte de laudă despre echipa de la BPD. Sunt convins că datorită ambiției (sănătoase) a Mariane Harjevschi și a colegelor ei fondul de tipărituri se va îmbogăți și se va diversifica, BPD devenind, în scurt timp, o instituție model, atât de necesară într-un stat de drept spre care tindem.

De curând am citit că compania electronică Hewlett Packard a elaborat un dispozitiv, cu grosimea de doar 1 cm, în

interiorul căruia se va putea plasa în Internet conținutul unei cărți. Un mecanism simplu de tot va ajuta să răsfoiești paginile cărții. Scopul inventatorilor a fost de a înlocui cartea tradițională cu una virtuală, dacă nu pentru majoritatea cititorilor, cel puțin pentru cei ce folosesc frecvent Internetul pentru a citi.

Ei bine, sondajele efectuate imediat după anunțul respectiv arată că inovația americanilor nu va avea mare succes. Marea majoritate a respondenților, inclusiv o bună parte din cei ce folosesc frecvent Internetul au declarat că preferă cartea tradițională celei electronice. Subscriem și noi acestei opinii a unei majorități intelectuale pe care nu o poate neglija nici scurțarea timpului, oricât de grăbită".

Biblioteca Municipală "B.P. Hasdeu", surprinsă din exterior de către dr. Vasile Șoimaru, la începutul toamnei lui 2003.

POLITICI DE BIBLIOTECĂ

Bibliotecile pentru instruirea pe viață
(Tema Prezidențială IFLA 2003-2005)

Kay Raseroka,
Președinte IFLA

Tema "Bibliotecile pentru instruirea pe viață" prevede un imbold pentru activități desemnate să implementeze valorile cheie ale IFLA în libertatea și echitatea accesului la informație, idei și lucrări ale imaginației și libertatea exprimării. Pentru susținerea accesului fără restricții la informație ca metodă a promovării instruirii, lecturii și învățămîntului de lungă durată, această temă mai intruchipează și Prioritățile Profesionale ale IFLA în acești doi ani.

Definiția și scopul

Prioritățile Profesionale ale IFLA în "Asigurarea accesului fără restricții la informație" tinde să asigure că "toate persoanele din lume au aceeași oportunitate de participare în societatea informațională indiferent de barierele de ordin fizic, teritorial, social sau cultural". Prioritatea Profesională în "Promovarea instruirii, lecturii și învățămîntului de lungă durată" este "alfabetizarea sporindă pentru toți oamenii", includ:

➤ **Instruirea de bază** (abilități de folosire, înțelegere și aplicare a tiparului, scrisului, vorbirii și informației vizuale pentru a comunica și interacționa efectiv);

➤ **Lectura** (abilitatea de a descifra tiparul și alte forme de notare, de a înțelege limba scrisă, cit și construcția sa, de a percepe sensul cuvîntului scris);

➤ **Instruirea informațională** (abilitatea de formulare și analiză a unei cereri informaționale; de a identifica și evalua surse; de a localiza, recupera, organiza și depozita informația; de a interpreta, analiza, sintetiza și evalua acea informație; de a evalua dacă informația solicitată trebuie oferită);

➤ **Instruirea de lungă durată** (pentru necesitățile tuturor celor ce învață,

formal sau informal, ajutînd să atingă aspirațiile și realizările fiecărui în parte, indiferent de vîrstă și abilități).

Diferiți termeni trebuie să fie reparați la diferite aspecte ale instruirii informaționale incluzînd:

- *Studierea calculatorului;*
- *Instruirea digitală;*
- *Instruirea informațional-tehologică;*
- *Instruirea interactivă;*
- *Studierea internetului;*
- *Instruirea bibliotecară;*
- *Instruirea media;*
- *Instruirea multilaterală;*
- *Instruirea în rețea;*
- *Instruirea orală;*
- *Instruirea vizuală.*

Termenul de "informare" se utilizează uneori ca noțiune ce exprimă colectivitatea, incluzînd toate aceste tipuri de instruire.

Tema Prezidențială "Bibliotecile pentru instruirea pe viață" cuprinde toate aceste activități și accentuează că ele, activitățile, trebuie dezvoltate și menținute pe parcursul întregii vieți, nu numai de către utilizatori, ci și de către bibliotecari și alți lucrători din sfera informațională.

Conceptul de "Instruire pe viață" recunoaște impactul dintre viteza de schimbare și penetrarea noilor tehnologii și sferelor de cunoștințe. Mai recunoaște și faptul că utilizatorii și bibliotecarii trebuie să lucreze la randamentul propriu pentru o informare permanentă. Conceptul cuprinde sprijinul abilității de a căpăta și de a folosi informația în funcție de orice situație în cadrul și în afara bibliotecii, atît la nivel local, cit și global (Rader, 1991).

Conceptul implică o ordine de competențe pentru indivizi și grupuri pentru supraviețuirea și funcționarea cu succes într-un continuum informațional

prin intermediul folosirii diferitelor tipuri de instruire, ori de câte ori aceasta este necesar. Conceptul protejează și toate formele prin care informația este comunicată și susținută: vizual, textual, prin sunet și toate formele prin care oamenii prelucrează informația, incluzând alfabetul Braille, mimica, gesturile, materialele electronice și alte feluri de documente înregistrate.

Stăpînirea formelor de instruire este cheia aplicării principalelor valori ale IFLA pentru contribuția bibliotecarilor și lucrătorilor sferei informaționale în construirea unei societăți informate și instruite.

Rolul bibliotecarilor

Biblioteca este un punct de convergență pentru multe comunități, sisteme și discipline care influențează accesul la informație. Aceasta reprezintă:

- Sistemul educațional, de la educația primară la susținerea educației de lungă durată;

- Locul de întrunire unde acei ce au instruire diferită pot discuta necesitățile lor informaționale și practica deprinderile sale;

- Instituția unde conținutul specific de cunoștințe poate fi organizat, păstrat, ocrotit și făcut accesibil, recunoscînd prioritatea intelectuală în diferite regimuri;

- Instituția ce respectă drepturile omului, în special dacă acestea sunt în legătură cu dreptul de acces la informație pentru toți, mai ales pentru copii și tineret, care sunt vulnerabili la privirea de informație prin intermediul acțiunilor bine chibzuite de către adulți;

- Organizația responsabilă pentru dezvoltarea și disponibilitatea informației și a infrastructurilor tehnologice comunicaționale (ICT), incluzînd media tipărită și netipărită, pentru accesul publicului la informație.

Bibliotecarii și lucrătorii din sfera informațională trebuie să realizeze acțiuni strategice creative pentru a face față schimbărilor, în special, dezvoltării diverselor comunități, orașenilor și oa-

menilor săraci marginalizați de prețindeni. Aplicînd tema dată la dezvoltarea profesională continuă proprie vom spori cunoștințele noastre și credința de a încadra diferitele puncte de vedere și feluri de instruire necesare pentru diverse sisteme de cunoștințe specifice și pentru proprietatea lor intelectuală. Aceasta ne va mai ajuta și la expertiza profesională continuă a exploatarea infrastructurilor tehnologice comunicaționale ca unelte pentru exprimarea conținutului local și crearea de legături globale.

Întru susținerea temei date, oportunitatea și preocuparea bibliotecarilor va consta în a consolida rolul lor de colaborator într-o societate a informației și cunoștințelor.

Bibliotecarul este unica profesiune cu adevărat atentă la formarea civică a personalității, învățămîntul de lungă durată, dezvoltarea socială și economică, fiind o împuternicire democratică și o condiție esențială a societății informaționale (Bundy, 2002).

Bibliotecarii trebuie prin urmare să-și sporească abilitățile informaționale și de învățare, diferite de abilitățile de bază ale utilizatorului, să includă noi tipuri de activități de cercetare și servicii pentru a satisface cerințele utilizatorilor cu diferite tipuri de instruire.

Domeniile prioritare de activitate pentru IFLA

Citeva direcții strategice și activități prioritare pentru implementare pe durata anilor 2003-2005 au fost identificate la Ședința-brainstorming de la Glasgow și la conferințele ulterioare. Acestea sunt:

- Promovarea;
- Parteneriatele și alianțele;
- Dezvoltarea profesională continuă.

Participanții la Ședința-brainstorming au declarat că "Toți bibliotecarii au o responsabilitate de a identifica și recunoaște diversitatea în comunitățile lor și de a furniza servicii care sunt relevante acelor comunități".

Promovarea organizației

Promovarea a fost principala temă a Ședinței-brainstorming de la Glasgow, unde toate grupurile de dezbateri formate au identificat acțiunile în acest domeniu drept importante. La nivelul IFLA s-a simțit că organizația ar trebui să se autopromoveze mai activ. IFLA trebuie să comunice omenirii misiunea sa, să publice obiectivele sale și metodele prin care se vor atinge aceste obiective. Organizația trebuie să-și promoveze o imagine mai bună prin asigurarea fondării unor servicii auxiliare. Trebuie să fie un lider și un inițiator care să aibă influență globală. Trebuie să introducă chestiuni importante de rezolvat în agendele șefilor de state, să promoveze imaginea profesiei prin impunerea bibliotecii și serviciilor informaționale guvernelor, astfel influențându-le, ca să nu creeze bariere fluxului de informație. Metoda lobismului trebuie să devină o armă de luptă a IFLA, de la personal, continuând cu managerii, ajungând pînă la guvern, autorealizându-se astfel și la întrunirile de rangul cel mai înalt.

Parteneriatele și alianțele

Crearea și dezvoltarea parteneriatelor și alianțelor a fost susținută de către majoritatea participanților la Ședința-brainstorming de la Glasgow. S-a recomandat ca IFLA să definească, să încurajeze și să construiască efectiv parteneriatele - mai profund și mai multilateral - din diferite considerente, incluzînd împărtășirea experienței și a soluțiilor practice. Trebuie să creeze alianțe pentru sprijinirea monitorizării, relatării, promovării, sporirii și întăririi valorilor cheie în libertatea accesului la informație și libertatea exprimării, sporirea interacțiunii cu alte organizații pe arena mondială și încurajarea participării mai active în cadrul parteneriatelor.

Dezvoltarea profesională continuă

Participanții la Ședința-brainstorming de la Glasgow au recomandat ca IFLA să acorde prioritate educației și instruirii, făcîndu-le astfel teme majore ale acestor programe. E nevoie de timp

pentru a spori priceperile și competențele în relație cu principiile profesionale și instrumentele tehnice care le susțin. Trebuie să organizeze ateliere pentru a promova ideile novatoare și a menține instruirea mai eficientă, în special folosind instruirea la distanță. În particular, IFLA trebuie să elaboreze un curriculum cu subiectul: "Accesul liber la informație și programele de instruire. Atelierele și programele de instruire la distanță".

Rezultatele scontate

Promovarea

➤ Politici, planuri și programe pentru suport pe tema "Bibliotecile și instruirea pe viață" în toate unitățile IFLA, asociațiile naționale de bibliotecari membre și managementul IFLA;

➤ Publicitatea permanentă a activităților IFLA la nivel local și internațional prin intermediul publicării declarațiilor și raporturilor în ziarele și revistele de specialitate ale asociațiilor naționale membre ale IFLA.

Parteneriatele și alianțele

➤ Politicile și îndrumările în alianțele dintre unitățile IFLA și alte organizații în domeniul susținerii valorilor cheie ale IFLA și/sau tema "Bibliotecile pentru instruirea pe viață".

Educația continuă și dezvoltarea profesională

➤ Revizuirea modurilor de abordare a educației continue și utilizarea e-instruirii și a IFLANET-ului;

➤ Politici, îndrumări pentru certificatul de instruire informațională IFLA;

➤ Planuri pentru adoptarea și aplicarea de către unitățile IFLA a certificatului de instruire informațională.

Monitorizarea și evaluarea

Raporturile anuale și prezentarea ședințelor în:

➤ Activități de promovare la nivel global;

➤ Îmbinarea activităților strategice și a parteneriatelor din cadrul unităților IFLA întru aplicarea temei în programele proprii;

➤ Alianțele cu alte organizații pentru susținerea valorilor cheie ale IFLA

și a temei menționate;

➤ Utilizarea strategică a IFLANET-ului pentru proiectele de educație continuă.

Referințe

➤ Bundy, A. (2002) "Growing the community of the informed: information

literacy: a global issue". Australian Academic and Research Libraries.

➤ Rader, H.B. (1991) "Information literacy: A revolution in the library".

Traducere din engleză de
Cornel DRUCEC

TEORIE ȘI PRACTICĂ

O nouă abordare a excelenței - calitatea personalului

Tatiana COȘERIU,
director adjunct al B.M. "B. P. Hasdeu"

Baze de date, cataloage electronice, e-continuturi... Inerent și implicit filosofia epocii, filosofia Tehnologiilor Informaționale, se reflectă asupra competențelor și abilităților profesioniștilor în informare și documentare. Promptitudinea, corectitudinea, competența, amabilitatea sunt atributele de bază ale bibliotecarilor în e-societate, sunt criterii validate pentru servicii de calitate.

Repertoriul competențelor necesare exercitării profesiei de bibliotecar este un proiect al BM prin care se reglementează cerințele față de personal. Acest document completează politicile de recrutare, de selectare, de evaluare și de motivare a personalului.

Referențialul competențelor specialiștilor BM cuprinde două compartimente:

I. Cadrul general al competențelor profesionale

II. Profesiograma competențelor specifice.

Cadrul general al competențelor profesionale include cunoștințe și abilități comune tuturor specialiștilor în informare și documentare. Printre aceste competențe menționăm:

- **Educația generală.**
- **Cunoștințe de specialitate, competență profesională** - studii în domeniu.
- **Competențe generale aplicate:** cunoștințe auxiliare pentru exercitarea profesiei - limba și literatura română, pedagogie, psihologie, drept, economie, sociologie, limbi străine, deprinderi de utilizare a instrumentelor informaționale.
- **Menținerea și dezvoltarea expe-**

rienței proprii.

Ne ajutăm și ne provocăm între noi pentru a învăța și a ne perfecționa:

1. dirijarea formării profesionale continue - preocuparea pentru propria dezvoltare profesională continuă și dirijarea acesteia corespunzător cu obiectivele profesionale și/sau cu obiectivele strategice ale instituției (bibliotecii);

2. monitorizarea performanțelor profesionale și a impactului propriu prin autoevaluare critică.

• *Aprecierea valorii muncii*

Managementul calității totale (TQM) este un instrument de determinare a noilor posibilități de restructurare a unor aspecte ale instituției pe baza rezultatelor finale. Calitatea este definită pentru a cuprinde încredere în funcționarea corectă a instituției.

• *Aprecierea valorii umane - respectarea ideilor celorlalți*

Actionăm manifestându-ne încrederea, respectul și cinstea față de ceilalți și susținem standardele înalte ale eticii

• *Colaborarea și cooperarea* în vederea realizării scopurilor și intereselor comune

Suntem o echipă inteligentă - Echipa "Hasdeu"

Valoarea noastră determină eficiența realizării obiectivelor instituției. Prin cooperare se schimbă idei, experiențe, informații. Munca în echipă este soluția echilibrului între diverse stiluri și preferințe, manifestate de membrii unui grup și unificarea acestora într-un efort comun în realizarea obiectivelor.

lor. Dorința de cooperare și comunicare este tot atât de importantă ca și implementarea metodelor economice moderne de lucru pentru asigurarea calității ofertelor de bibliotecă.

- *Comunicarea eficientă* ținând seama de context și de audiență, folosind adecvat mediile de comunicare.

- *Ascultarea în mod eficient și atent*, asigurând o reacție bilaterală (feedback).

Furnizăm, oferim, livrăm exact ceea ce doresc utilizatorii noștri. Ascultăm sugestiile utilizatorilor.

- *Capacitatea de adaptare la schimbări*: tehnologii informaționale, noi domenii de activitate.

- *Acționăm rapid* pentru îmbunătățirea serviciilor, programelor, activităților. Salutăm schimbările.

- *Cunoștințe juridice și administrative* - cunoașterea și aplicarea documentelor naționale și internaționale referitoare la activitatea de informare și documentare: copyright, Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice, Declarația de la Copenhaga, Liniile Directoare ale IFLA pentru bibliotecile publice, Codul etic al bibliotecarului, documente reglementare alcătuite de instituție (statut, regulament de ordine interioară, organigrama instituției).

- *Activitatea de cercetare* - fiecare specialist trebuie să cerceteze evoluția domeniului pe care îl cuprinde: automatizare, bibliografie, colecții, gestiunea personalului etc.

Ca supliment la trăsăturile generale sunt caracteristicile personalității. Structura personalității este complexă, de aceea este necesară remarcarea categoriilor de bază ale acestor trăsături, care pot fi clasificate în trei trepte:

- ◆ **temperament** - forma de manifestare a personalității în ceea ce privește energia, rapiditatea, regularitatea și intensitatea proceselor psihice.

Bibliotecarul trebuie să aibă:

- maturitate temperamentală;
- echilibru temperamental;
- spirit de prudență;
- rezistență fizică, nervoasă și psihică;

- rapiditatea reacțiilor.

- ◆ **aptitudinile** - însușirile psihice și fizice cu ajutorul cărora omul realizează cu succes o anumită activitate, indică posibilitățile omului. Principalele aptitudini:

- a) capacitatea de adaptare - posibilitatea de a oferi sau adopta o soluție nouă sau neprevăzută;

- b) simț analitic - posibilitatea de a analiza, de a stabili relații de interdependență și de a exprima situația;

- c) spirit critic - posibilitatea de a judeca o acțiune, o activitate sau un document pentru a determina elementele forte;

- d) capacitate de sinteză - capacitatea de a identifica cele mai importante elemente ale obiectivelor, ierarhizarea lor și crearea unui produs sau serviciu nou;

- e) capacitate de decizie - alegerea elementelor, acțiunilor și obiectivelor favorabile pentru activitatea profesională;

- f) simțul anticipației - a se putea proiecta în viitor, a prevedea un eveniment, o succesiune de fapte sau consecințele unei activități, acțiuni;

- g) curiozitatea intelectuală - utilizarea oportunităților pentru îmbogățirea cunoștințelor atât profesionale, cât și personale (preocupare de inteligentă);

- h) spirit de inițiativă - aptitudinea de a propune idei, soluții optime în vederea rezolvării unei sarcini, activități;

- i) simț organizatoric - posibilitatea de a mobiliza, de a coordona, controla și evalua activitatea. Alcătuirea planului necesar activității ce trebuie desfășurată, alegerea căilor și mijloacelor de realizare, stabilirea etapelor pentru realizarea planului;

- j) simț pedagogic - înțelegerea interlocutorilor, explicarea clară a datelor, situațiilor.

- k) perseverență - posibilitatea de a duce la bun sfârșit o activitate;

- l) rigoare - respectarea regulilor, standardelor, normelor specifice fiecărei activități.

- ◆ **caracterul** - un important aspect etico-social, care cuprinde orientarea, atitudinea și interesele omului și indică

ce reprezintă omul ca membru al societății. El exprimă motivele și scopurile acțiunilor omului (tendințe, necesități, motivații), precum și atitudinea lui față de muncă, societate și față de sine. Pentru orientarea profesională, interesele au o importanță deosebită deoarece pot facilita dezvoltarea atitudinilor.

Profesiograma competențelor specifice este delimitată în categorii în dependență de sfera de activitate:

- Gestiunea instituției. - Colecții. - Accesul la informații. - Relații publice. Marketing. - Automatizare. Informatizare. Gestiunea instituției (mangerii superiori, managerii funcționali)

Regula celor 4 C este elementul de bază pentru un manager performant:

- ◆ Coerența
- ◆ Curaj
- ◆ Claritate
- ◆ Considerație

Colecții

Achiziția documentelor	Prelucrarea documentelor
Profesionistul trebuie să cunoască: • segmentul prioritar al bibliotecii, structura socio-profesională și de vîrstă a utilizatorilor. • cererea segmentului. • tipurile și genurile de documente. • sursele de achiziții: saloanele de carte, cataloage și planuri editoriale, informații oferite de mass-media, colaborarea directă cu autorii, organisme non-guvernamentale din comerțul de carte.	Profesionistul trebuie să cunoască: • regulile ISBD de descriere bibliografică. • standardele de descriere bibliografică a diferitor tipuri de documente. • limbajele de documentare - CZU, limbajul descriptor. • procesul de cutterizare. • descrierea bibliografică a documentelor în regim automatizat. Utilizarea modului Catalogare al softului de bibliotecă TINLIB. • schimbările în descrierea bibliografică și în clasificarea documentelor. • sistemul de cataloage.

Accesul la informații. Lectură publică

Catalogare	• limbajele de documentare • sistemul de cataloage și fișiere • standardele naționale și internaționale în informare și documentare • metodologia de organizare a cataloagelor și fișierelor
Servicii de referință	• colecția enciclopedică a bibliotecii • sursele de investigare a informației • genurile bibliografiei locale • metodologia de elaborare a bibliografiilor • activitatea de cercetare sistemul de cataloage și fișiere • standardele naționale ce cuprind aria de activitate-limbajele de documentare
Colecții	• colecția enciclopedică a bibliotecii • surse de informare: cataloage, bibliografii, ediții de referință, reviste electronice, baze de date etc. • segmentul socio-profesional și de vîrstă • evidența colecțiilor

Colecții	• ordonarea, protejarea, conservarea, restaurarea suporturilor documentare de orice natură
Baze de date	• cunoștințe de bază privind operațiunile pe calculator, acordind atenție detaliilor, exactității datelor și vitezei. • metodologia de utilizare a softului de bibliotecă: module, descrierea bibliografică în dependentă de tipul documentului și descrierii. • criteriile de căutare • bazele de date locale, reviste electronice • resursele informaționale ale altor biblioteci

Marketing. Relații publice

Specialistul trebuie să știe:

1. misiunea și valorile bibliotecii;
2. segmentul prioritar al instituției;
3. cercetarea pieții serviciilor informaționale;
4. prognozarea pieții informaționale;
5. tehnici și metode de promovare ale instituției.

Automatizare. Informatizare

1. administrarea procesului de automatizare și informatizare al bibliotecii;
2. asigurarea tehnică a procesului de automatizare, informatizare;

3. asigurarea infrastructurii informaționale a bibliotecii.

Categoriile menționate stabilesc un curriculum pentru fiecare profesie în cadrul căruia sunt delimitate două categorii - profesionistul trebuie să cunoască și profesionistul trebuie să poată. Aceste caracteristici sunt menționate în fișa postului, servesc drept criterii de selectare și de evaluare a personalului. Este cert faptul că referențialul e un proiect deschis, deoarece BM tinde spre perfecțiune, iar calitatea personalului și serviciilor sunt un etalon al excelenței.

BAROMETRU

Evaluarea climatului de comunicare în bibliotecă

*Natalia ZAVTUR,
lector superior, Catedra Biblioteconomie și asistență
informațională, U.S.M*

Comunicarea are o importanță deosebită în orice colectiv de muncă și sau creație. Ea stă la baza adoptării deciziilor de conducere, asigură personalul cu informația necesară realizării obiectivelor, determină coeziunea și unitatea de acțiune în muncă. Comunicarea este un mijloc puternic de influențare a comportamentului uman, o modalitate de reglare a relațiilor, generând un climat psihologic agreabil, un nivel înalt al culturii organizaționale.

Comunicarea nu se produce în mod haotic, după bunul plac al subiecților implicați. Ea se supune unor reguli și norme, se conformează strategiei și politicii organizației. Managerii trebuie să analizeze și să evalueze sistematic

procesul comunicării pentru a verifica corectitudinea desfășurării, pentru a-i atribui eficiență. Conducerea Bibliotecii Municipale "B. P. Hasdeu" a întreprins recent un studiu de evaluare privind climatul comunicării, considerând că acesta din urmă condiționează îndeosebi comunicarea organizațională.

Studiul a avut ca scop cunoașterea situației comunicării în bibliotecă, urmînd să se înlătore elementele negative și să se integreze cele pozitive. Au fost abordate ambele aspecte ale comunicării - manifestarea managerilor și cea a subordonaților.

În calitate de evaluatori au fost desemnați: grupul managerial și grupul personalului de execuție. Primul a reflec-

tat comunicarea la nivel: manager superior - manageri ierarhic inferiori; al doilea a marcat nivelul: manageri - executanți.

Investigarea a fost selectivă. S-au răspândit 34 chestionare anonime, rata de recuperare constituind 100%. Testul aplicat în evaluare aparține cercetătorului. Să urmărim în continuare realizarea evaluării.

Mai întâi de toate, s-a cercetat modul de comportare a managerilor ca factor determinant al climatului de comunicare.

Prima întrebare a testului de evaluare cu subalternii vizavi de problemele majore ale dezvoltării organizației a fost: *"Discutați cu seful Dvs. probleme legate de activitatea generală a instituției?"*, oferind variantele de răspuns: da, tot timpul; *citeodată*; *cînd el are timp*; nu, *niciodată*. Majoritatea respondenților a marcat prima variantă "da, tot timpul"; managerul superior a obținut pe această poziție 26 opinii (ale grupului managerial) - 76%, managerii ierarhici - 54 opinii (ale personalului de execuție) - 80%, celelalte voturi s-au distribuit neînsemnat între variantele a doua și a treia, ultima fiind neglijată.

Reiese că managerii Bibliotecii Municipale discută frecvent cu subordonații problemele dezvoltării în ansamblu a unităților conduse. Deci, ei creează un mediu prielnic pentru comunicare, fiindcă subalternii comunică mai activ avînd convingerea că li se acordă încredere, se solicită părerea lor referitoare la chestiuni importante.

Cu privire la credibilitate este și întrebarea: *"Considerați că seful Dvs. este o persoană interesată de părerile, sugestiile Dvs.?"* Respondenților li s-a propus variantele: da, cu *certitudine*; doar *aparent*; *uneori este interesat de ceea ce spun*; nu *ascultă niciodată ce îi spun subordonații*; nu, *asta ar însemna critică indirectă și o atitudine nepermisă*. Preferința s-a dat primei variante - "da, cu siguranță". Ea a fost susținută de 30 de oponenți ai managerului superior (88%) și 51 oponenți ai managerilor ierarhici (76%).

Următoarele două versiuni au înregistrat un număr redus de opinii, iar ultimele, practic, au fost excluse (cu excepția a două păreri în cazul managerilor ierarhici).

Faptul că managerii Bibliotecii Municipale sunt interesați de părerile și sugestiile subalternilor este semnificativ. El demonstrează că conducătorii prețuiesc potențialul creativ al angajaților, determinîndu-i să-și exprime ideile cu mai multă îndrăzneală. Astfel, comunicarea devine mai eficientă.

Procesul comunicării este influențat și de relațiile dintre șefi și subalterni care, în esență, sunt conturate de conducători. Dacă acestea sunt binevoitoare, se creează o atmosferă plăcută pentru comunicare și invers, dacă sunt încordate, comunicarea devine nefavorabilă, poate chiar genera conflicte. Subiectul testului de evaluare a fost intitulat: *"Relațiile de muncă cu superiorii Dvs. ierarhici sunt: limitate strict la problemele de serviciu; reci și impresionale; normale, bazate pe respect reciproc; prietenoși, fără a afecta obligațiile de serviciu"*.

Expunîndu-și părerile, respondenții au punctat cu precădere genul de relații "normale, bazate pe respect reciproc". Managerul superior a adunat cu acest prilej 25 opinii (74%), managerii ierarhici - 47 opinii (70%).

Evident, relațiile bazate pe stima reciprocă sunt cele mai dorite în comunicarea organizațională, fiindcă îmbină sentimentul datoriei cu atitudinea umană. Totodată, respondenții au mărturisit că șefii admit și alte categorii de relații.

Astfel, în cazul managerilor ierarhici a fost relativ des evidențiat tipul relațiilor de prietenie - 13 opinii (20%). Acestea sunt caracteristice colectivelor mici, unde legăturile dintre oamenii sunt sensibil apropiate. O parte din respondenți a marcat relațiile "limitate strict la problemele de serviciu: 5 persoane (15%), oponenți ai managerului superior și 7 persoane (10%), oponenți ai managerilor ierarhici". Desigur, asemenea relații nu pot fi agreabile pentru comunicare, dar nu îngrijorează,

fiindcă nu sunt tipice managerilor evaluați. Oricum, conducătorii trebuie să aibă în vedere că atitudinea față de unii angajați trebuie schimbată.

Se știe că procesul conducerii este puternic înfuriat de însușirile de personalitate ale managerilor. Acestea condiționează posibilitățile lor în diverse forme de activitate, inclusiv în comunicare.

Deoarece asupra climatului de comunicare se răsfrîng îndeosebi calitățile psihice ale conducătorilor, respondenții au fost întrebați: "*Considerați că șeful Dvs. este o persoană cu comportament: nervos; calm; echilibrat; flegmatic?*"

La această întrebare s-a răspuns în felul următor:

□ cu referire la managerul superior: "calm" - 11 persoane (32%), "echilibrat" - 22 persoane (65%), "flegmatic" - 1 persoană (3%);

□ cu privire la managerii ierarhici: "nervos" - 7 persoane (10%), "calm" - 14 persoane (21%), "echilibrat" - 46 persoane (69%).

Observăm că au fost punctate preferențial calificativele "calm" și "echilibrat", fapt care merită apreciere. Managerii cu astfel de calități creează în jur o atmosferă de cumpătare și siguranță - condiție benefică pentru comunicare.

Constatăm, de asemenea, că managerii ierarhici nu sunt persoane nervoase, pentru că, așa cred majoritatea oponenților. Dar, fiindcă s-au înregistrat și câteva păreri opuse, considerăm că managerii trebuie să-și estimeze comportamentul în raport cu unele persoane. Un rol aparte în comunicare îl are atitudinea etică. Când se respectă drepturile etice ale oamenilor, ei comunică liber și cu plăcere și, invers, dacă aceste drepturi sunt încălcate, ei evită comunicarea. Managerii primii trebuie să dea dovadă de calități morale înalte.

În vederea eticii comunicării respondenților li s-a pus întrebarea: "*Vă simțiți respectat de șeful Dvs.?*", cu variantele de răspuns: *da; nu; nu, el nu respectă pe nimeni; nu știu, nu-mi dau seama*. Rezultatele s-au dovedit a fi identice pentru ambele grupuri eva-

luate: s-au colectat cite 90% opinii pentru varianta "da" și cite 9% pentru ultima variantă.

Din cele relatate tragem concluzia că majoritatea subordonaților resimt atitudine de respect a șefilor, or aceștia din urmă își dau stăruința pentru a crea un mediu etic al comunicării. Faptul că unii nu înțeleg atitudinea conducătorilor față de ei, vorbește despre necesitatea comunicării frecvente cu toți subalternii, dar interesul trebuie să fie reciproc.

Printre indicii climatului de comunicare se înscrie și participarea managerilor pentru problemele subordonaților. Un conducător bun nu va aborda în comunicare doar problemele ce îl privesc, ci și pe cele ale personalului. Astfel el va motiva oamenii să comunice, oferindu-le șansa de a împărtăși problemele, în speranță că ele ar putea fi soluționate. În legătură cu teza dată, în testul de evaluare a fost pusă și întrebarea: "*Sunteți de părere că șeful Dvs. este interesat de problemele celor din colectivul său, indiferent dacă ele sunt de serviciu sau personale?*"

Cea mai mare parte a respondenților a susținut varianta "da, cu siguranță": 25 persoane (74%) - cazul managerului superior și 51 persoane (76%) - cazul managerilor ierarhici. Restul respondenților a optat pentru variantele care au presupus că: managerii se referă doar la problemele de serviciu, lasă personalul să se descurce singur, nu se interesează de problemele lui din lipsă de timp sau din motive de dispoziție.

Ultimele variante - fiecare în parte - s-au înscris cu puține păreri, dar totuși, au indicat unele abateri. De aceea, afirmînd că managerii Bibliotecii Municipale, în general, promovează o politică justă de personal concordînd interesele conducerii cu cele ale angajaților, atenționăm că această politică trebuie să fie consecventă. Un aspect subtil al climatului de comunicare este modul de exprimare a mesajului. Se cere ca informațiile transmise de manageri să fie clare, să poată fi recepționate ușor, să nu ducă la neînțelegere.

Cu această ocazie, respondenții au fost întrebați: *"Deciziile, instrucțiunile, ordinele primite din partea șefului Dvs. vă sunt clare?"*. Marea majoritate a oponenților a răspuns "da, întotdeauna" - 85% - în ambele cazuri; unii au susținut "adeseori" - 4 persoane (12%) - în cazul managerului superior și 7 persoane (10%) - în cazul managerilor ierarhici, iar cea mai neînsemnată parte a spus că "uneori nu înțeleg deplin ceea ce mi se cere".

Rezultatele de mai sus sunt vădit în favoarea managerilor, demonstrând că aceștia exprimă clară a indicațiile pentru subalterni.

Informațiile exprimate în mesaje trebuie să fie realiste. Dacă oamenilor li se cere imposibilul, ei devin confuzi, pot pierde încrederea în parteneri, ceea ce duce la înrăutățirea comunicării. La întrebarea: *"Considerați că solicitările exprimate destul de des cu privire la diverse lucrări, documente, informații, activități, țin cont de timpul și posibilitățile oferite de locul de muncă?"* s-au dat răspunsurile "da" - 12 persoane (35%) cu referire la managerul superior și 31 persoane (46%) cu privire la managerii ierarhici; "în general, da" - 19 persoane (56%) și, respectiv, 41 persoane (51%); "nu, întotdeauna cere mai mult decât este posibil" - 3 persoane (9%) și 2 persoane (3%). Dacă admitem că variantele "da" și "în general, da" sunt apropiate, putem afirma că mai bine de 90% din respondenți (în ambele cazuri) au mărturisit că managerii formulează cereri reale subalternilor.

Analizând în ansamblu comportamentul managerilor în comunicare, tragem concluzia că ei se prezintă pozitiv pe toate pozițiile testului de evaluare. În plus, această caracteristică este proprie managerilor ca atare, indiferent de condiția ierarhică.

Comunicarea este un act bilateral, în care părțile implicate se informează și se influențează reciproc. De aceea a fost firesc să se cerceteze nu numai poziționarea conducătorilor, dar și a subalternilor. Acestora din urmă li s-au adresat întrebări în mod special. În

primul rând, subordonaților li s-a cerut să spună dacă sunt dispuși să solicite șefilor repetarea sau explicarea suplimentară a informațiilor neînțelese. Cu acest prilej, subalternii nemijlociți ai managerului superior (managerii ierarhici) au ales variantele de răspuns: "da" - 18 persoane (53%) și "fără probleme" - 10 persoane (29%), iar cei ai managerilor ierarhici (personalul de execuție) - 40 persoane (60%) și, respectiv, 19 persoane (28%). Variantele "nu prea des, deoarece asta l-ar irita pe șeful meu" și "nu, asta ar însemna că nu sunt capabil" au fost slab punctate. Rezultatele nominalizării arată că subordonații sunt responsabili și sinceri în comunicare, o dată ce doresc să primească indicații lucide sau recunosc că mai au rezerve în această privință.

Comportamentul subalternilor în comunicare a fost verificat și de întrebarea: *"I-ați prezenta șefului Dvs. o soluție pe care o considerați foarte bună, dar contrară opiniei lui?"* Managerii ierarhici au ales în umanitate varianta "da", iar personalul de execuție - în proporție de 91%. Ce-i drept, s-au efectuat unele specificări de genul "da, dar cu multe precauții ca să nu-l supăr" sau "da, chiar dacă aș avea neplăceri". Oricum, acestea nu schimbă situația - intenția subalternilor de a-și susține ideile. Faptul mărturisește despre influența stilului personal asupra comunicării: unii preferă diplomația, alții insistența, ambiția etc.

Printre determinanții de bază ai comunicării se înscriu deprinderile de a comunica. Acestea permit oamenilor să-și exprime liber gândurile, să fie buni ascultători, să-și coreleze acțiunile cu cei din jur. Pentru a identifica dacă subordonații au deprinderi de a comunica, li s-a adresat întrebarea: *"Se întâmplă să nu puteți comunica lucruri importante celor din jur din cauza lipsei de obișnuință?"*

La această chestiune cea mai mare parte a respondenților a afirmat "nu, obișnuința se formează" - 25 subiecți ai grupului managerial (74%) și 48 ai personalului de execuție (72%). În ace-

lași timp, aproximativ 30% din cei evaluați au susținut că au probleme cu deprinderile de comunicare, marcând variantele de răspuns "da" și "destul de frecvent". Managerii trebuie să obțină ca toți subordonații să devină participanți ai procesului de comunicare.

Există diverse soluții pentru a facilita comunicarea. Care dintre ele este acceptată de subordonați aflăm din răspunsurile la întrebarea: "Credeti că pentru a comunica cu alte persoane în general și cu superiorii ierarhici în special trebuie să cunoști anumite reguli, să ai o anumită obișnuință?"

În acest caz s-au înregistrat rezultatele:
 "da, cu siguranță" - 16 persoane (47%) din grupul managerial și 26 persoane (39%) din personalul de execuție;

"nu, neapărat", respectiv - 4 persoane (12%) și 4 persoane (6%);

"nu, trebuie doar să fii sincer" - 7 persoane (21%) și 14 persoane (21%);

"depinde de situație" - 6 persoane (18%) și 23 persoane (34%).

Din cele relatate se observă dispersarea pronunțată a părerilor respondenților între variantele de răspuns. Aceasta înseamnă că toate căile de manifestare în comunicare contează: neapărat învățarea regulilor și obișnuința, dar și trăsăturile caracterologi-

ce și, nu în ultimă instanță, factorul situațional.

În general, subordonații au în comunicare comportament adecvat. Însă acest fapt nu-i caracterizează doar pe ei, ci și pe manageri. Subalternii comunică eficient atunci când șefii manifestă sensibilitate, îi încurajează și îi învață să comunice.

În finalul prezentei lucrări notăm concluziile de sinteză:

a) managerii Bibliotecii Municipale acordă o atenție sporită creării unui climat favorabil de comunicare cu subalternii; cultivă și mențin credibilitatea, stabilesc raporturi normale de muncă, manifestă comportament echilibrat, oferă informații clare și concrete;

b) conducerea superioară promovează o politică integră de comunicare, asigurând condiții agreabile ale comunicării manageriale la toate nivelurile ierarhice;

c) subalternii, stimulați de manageri, sunt participanți activi ai procesului de comunicare;

d) managerii trebuie să-și îmbunătățească relațiile de comunicare cu toți inferiorii să depisteze problemele în comunicare, să inițieze instruirea privind comunicarea.

Cuantificarea imaginii Bibliotecii Municipale "Bogdan Petriceicu Hasdeu" indusă de presă

(Rezultatele cercetării pe durata desfășurării a 125 ani de la înființarea bibliotecii)

Ina PALANCIUC,

Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, U.S.M.

Actualitatea cercetării. Importanța imaginii favorabile pentru buna desfășurare a activității oricărei structuri organizaționale nu mai este pusă la îndoială. Imaginea a început să fie considerată un bun al organizației, care trebuie să fie gestionat eficient. Gestionarea imaginii presupune și evaluarea ei sistematică. Fiind un fenomen extrem de complex, ținând de lumea reprezentărilor și atitudinilor indivizilor și grupurilor de indivizi pe care

aceștia le au vizavi de organizație, imaginea nu poate fi "măsurată", cuantificată ca orice bun tangibil. Metodele de cuantificare a imaginii sunt diferite și fiecare are drept scop măsurarea unui anumit aspect al acestui fenomen complex.

Metoda. Pornind de la ideea că mass-media influențează mult modul în care este percepută o organizație de către publicul larg (nu numai de către beneficiarii direcți ai acestei instituții),

una dintre direcțiile de bază în identificarea imaginii publice a organizației este studierea conținutului informației despre organizație la nivel de presă, radio, televiziune. Astfel, conștientizăm și necesitatea utilizării unor metode ce ne permit identificarea imaginii pe care o induce presa referitor la o organizație sau alta. Pentru prezentarea cercetării s-a utilizat metoda **cuantificării imaginii în baza unor articolelor apărute în presa scrisă**.

În cadrul acestei metode unitățile de cuantificat sunt articolele. Ele pot fi numite indicatori. Analistul selectează totalitatea articolelor apărute despre organizație pe parcursul unei perioade și atribuie fiecărui articol o notă, în funcție de imaginea pe care articolul o induce (negativă sau pozitivă).

Pentru cuantificare se recomandă o scară de evaluare de la - 4 la +4. Pentru analize pe intervale mari de timp (luni, ani) se poate folosi și o scară de tipul de la - 3 la +3 sau evaluări simple -1, 0 +1. Pentru o scară de tipul - 4 +4 avem:

+4: susținere necondiționată (pentru articolele care induc o atitudine extrem de favorabilă față de organizație); +3: favorabil; +2: relativ favorabil; +1: ușor laudativ; 0: informativ; -1: ușor critic; -2: critic; -3: ostil; -4: conflict deschis.

Dacă la cuantificare ia parte un grup de analiști, în etapa de acordare a notelor se recomandă folosirea metodei *brainstorming*.

Pentru reducerea factorului de subiectivism indus de analist, sunt necesari **coeficienți/ factori de ponderare** calculați în baza unor elemente măsurabile, cum ar fi pentru articol **poziția** în ziar și **mărimea**. Putem cuantifica astfel:

• în scara de poziție: 3 - articol de prima pagină; 2 - articol de ultima pagină și editoriale;

1 - articol din celelalte pagini;

• în scara de mărime: 3 - format A4 sau mai mare; 2 - mediu; 1 - câte-va rânduri

Presupunând că avem un articol mediu în pagina a 5-a a unui ziar de 12 pagini, factorul de ponderare sa va calcula astfel:

$$K = (2+1) / 2 = 1,5$$

Formula generală de evaluare a unui indicator este:

$N_f = K \times N_a$, unde unde N_f - nota finală, N_a - nota acordată de analist

Rezultatele cercetării. Pentru a cuantifica imaginea indusă de presă în baza metodei descrise mai sus, am ales una dintre bibliotecile despre care apar mai multe informații în presă. Alegerea perioadei studiate (1 octombrie - 31 octombrie 2002) a fost motivată de organizarea de către Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu" a unei activități consacrate aniversării a 125-a de la fondarea bibliotecii, care a fost reflectată mai pe larg în presa periodică din Chișinău.

În cadrul acestei metode în calitate de indicatori ne vor servi articolele din presa scrisă națională.

Prima etapă a cercetării a constat în selectarea publicațiilor periodice tipărite, în baza cărora s-a făcut analiza. Cercetarea a început cu selectarea ziarelor cotidiene și săptămânale precum: "Capitala", "De facto", "Făclia", "Flux", Jurnal de Chișinău", "Literatura și arta", "Luceafărul", "Moldova Suverană", "Tineretul Moldovei", "Țara".

În perioada dată au fost depistate 12 articole despre activitatea Bibliotecii Municipale "B.P. Hașdeu": Fiecare articol a fost notat în baza metodei descrise mai sus. Notele obținute au fost sumate pe săptămâni, obținându-se următoarele rezultate:

Nota medie atribuită săptămânilor

Data	Capitala	Jurnal de Chișinău	Literatura și arta	Luceafărul	Moldova Suverană	Tineretul Moldovei	Tara	Nm
Săptămâna I (1-6 octombrie)	0							0
Săptămâna II (7-13 octombrie)				0		0	2	0,4

Data	Capitala	Jurnal de Chișinău	Literatura și arta	Luceafărul	Moldova Suverană	Tineretul Moldovei	Țara	Nm
<i>Săptămâna III</i> (14-20 octombrie)	1	1		0		0	4	1,2
<i>Săptămâna IV</i> (21-27 octombrie)					0		10	2
<i>Săptămâna V</i> (28-31 octombrie)			0					0
Nota ziarului	0,2	0,2	0	0	0	0	3	0,7

Datele obținute în tabel evidențiază faptul care din publicațiile periodice sus-numite au reflectat ca pozitiv evenimentul desfășurat și demonstrează pentru care publicație aniversarea bibliotecii a trezit un interes deosebit:

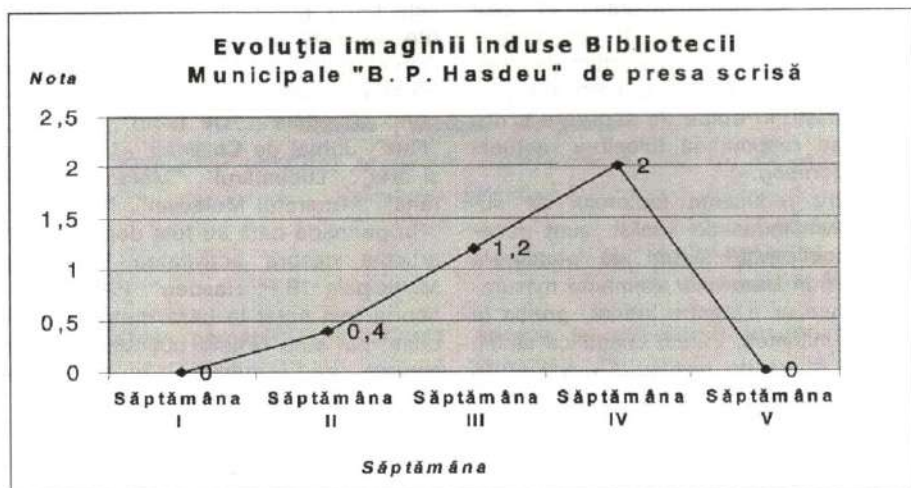
- *Un interes deosebit față de evenimentul desfășurat a manifestat ziarul "Țara" (include cele mai multe articole notate cu note relativ înalte).*

- *Un interes mediu l-au avut ziarele "Capitala" și "Jurnal de Chișinău", notele acordate ziarelor fiind, de fapt,*

mai mici decât medii.

- *Ziarele "Literatura și arta", "Luceafărul", "Moldova Suverană", "Tineretul Moldovei" au reflectat evenimentul pe paginile lor, însă nu au contribuit la inducerea unei imagini pozitive, menținând-o la nivelul neutru.*

Pentru a depista dinamica evoluției imaginii bibliotecii "B. P. Hasdeu" induse de presa scrisă, în perioada desfășurării evenimentului, vom proiecta graficul imaginii în baza notelor medii a fiecărei săptămâni.

Concluzii. În urma analizei graficului obținut putem evidenția următoarele lucruri:

- *Publicațiile periodice analizate au indus o imagine pozitivă bibliotecii "B. P. Hasdeu" pe perioada analizată.*

O caracteristică deosebit de importantă evaluării imaginii constă în faptul că nu am depistat în presă articole cu caracter critic, o bună parte prezintă o atitudine pozitivă față de evenimentele desfășurate în cadrul bibliotecii.

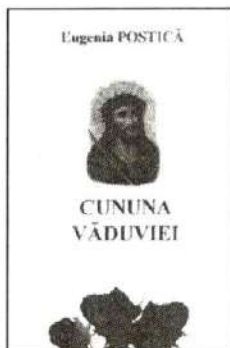
• Imaginea bibliotecii indusă de presă este foarte dinamică, fiind în creștere după consumarea evenimentului.

• Evoluția pozitivă rapidă a imaginii indusă de presă este motivată de desfășurarea conferințelor în bibliotecă, evenimentul având loc în săptămâna a treia a lunii (12-19 octombrie 2002), însă apogeul evoluției imaginii ajunge în săptămâna a patra a lunii, care se caracterizează prin ecouri ale evenimentului desfășurat în bibliotecă.

Acest lucru ne sugerează ideea că

deseori lipsa interesului față de activitatea bibliotecilor este generat de lipsa informației despre biblioteci în presa scrisă, iar creșterea volumului de materiale publicate despre bibliotecă în publicațiile periodice ar duce la îmbunătățirea imaginii bibliotecilor.

• Interesul sporit al presei pentru bibliotecă s-a datorat activităților întreprinse cu prilejul aniversării a 125 de ani de la fondarea bibliotecii, deoarece două săptămâni anterior imaginea bibliotecii reflectată în presă putea fi apreciată neutrul.

O lansare de carte - o întâlnire de suflet

Elena ROȘCA,
director Biblioteca "Alba Iulia"

În 14 septembrie 2003 ateneul literar "Unirea" de la Biblioteca publică "Alba Iulia" din Chișinău a organizat și desfășurat o sedință în deplasare. În satul Ratuș, comuna Drâslăceni, județul Chișinău, la ora 15.00 se aduna lumea. Era duminică, era ploaie, vânt, dar consătenii dnei Eugenia Postică se adunau la căminul cultural, unde urma să aibă loc lansarea culegerii de versuri, *Cununa Văduviei*. În cadrul manifestării era anunțată venirea, sub egida bibliotecii "Alba Iulia", a unui grup de intelectuali din Chișinău - criticul literar Vasile Malanețchi, Ion Borș redactor-șef la ziarul "Tineretul Moldovei", Ion Chiriac, medic, poet, interpret, Elena Roșca director la Biblioteca "Alba Iulia", ziaristele Lilia Curchi și Dinu Rusu. Au mai venit rude și prieteni ai autoarei de la Drâslăceni, Peresecina, Măgdăcești, din alte localități. Eugenia Postică, o doamnă de peste 40 de ani, și-a inspirat poezia din trăiri și sentimente personale, din destinul dramatic al femeii însingurate.

Sedința a fost moderată de profesoara de limba română de la școala din localitate. După o scurtă prezentare a istoriei apariției culegerii de versuri *Cununa Văduviei*, schițată de dl V. Malanețchi, au urmat felicitări, mesaje de simpatie și încurajare ale celor ve-

niți din capitală. Sala a fost cuprinsă de emoții greu de descris. Copii și adulți au purces la citirea versurilor tipărite, au compus și melodii adecvate acestora, lansarea transformându-se într-un neobișnuit spectacol literar-muzical. Autoarea a citit și recitat mai multe versuri - clipe trăite de ea însăși. Versurile, adevărat, triste după conținut, sunt o poveste trăită de fiecare persoană aparte, mai mult sau mai puțin, de multe văduve de la țară, ele reconstituie viața de zi cu zi a țăranelui. Și ferece de cel ce poate să aștearnă pe hirtie, mai ales în versuri, trăirile sale, decît să le deplîngă în amarul vinului sau în alt mod.

A fost plăcerea noastră, a celorla de la Chișinău, să anunțăm publicul din sală că lansarea plachetei are loc în cadrul ateneului literar "Unirea" de promovare a debutanților, care activează într-o bibliotecă publică din capitală. Că am venit și cu niște cărți și reviste pentru bibliotecă școlii din localitate, am venit să le citim versurile consătenice lor, să-i încurajăm să facă lucruri frumoase, să lase generației tinere bogăția lor sufletească, experiența trăită, dragostea de a munci nu numai fizic dar și spiritual. Căci, spunea dl Ion Chiriac, poetul, această carte, lansată într-o zi de duminică, într-un frumos sat de gospodari basarabeni, va servi peste ani ca document istoric în studierea tradiției populare de la țară.

VIAȚA FILIALELOR

Un important centru comunitar de informație

Parascovia ONCIU,

director Biblioteca "Transilvania"

Inaugurată la 29 august 1991 ca prima bibliotecă de carte românească la Chișinău, în cadrul sărbătorii "Limba noastră cea română", Biblioteca publică "Transilvania" a devenit un centru informațional, cultural și de socializare pentru comunitatea capitalei, asigurând accesul liber la informație tuturor rezidenților ei fără limită de vîrstă, sex, limbă, religie, politică, condiție socială, fizică, capacitate intelectuală.

Tradiționale au devenit Zilele Bibliotecii "Transilvania", desfășurate în fiecare an în perioada 25 - 31 august.

Biblioteca Județeană "Octavian Goga" a fost și în acest an alături de noi cu valoroși oameni de cultură din Transilvania și cu carte de valoare. O delegație din 11 persoane, în frunte cu directorul BJ, Doina Popa, a fost formată din bibliotecari, scriitorii Doina Cetea, Radu Constantinescu, Virgil Pop, Adrian Grănescu, Teodor Mateescu, reprezentantul Primăriei Cluj - Angela Nistor.

Suita de activități a început de luni, 25 august, cu Ziua ușilor deschise. A urmat o serie de expoziții de carte: **Galerii aniversare - Personalități ale literaturii clujene omagiate în anul 2003**, **Scriitori basarabeni omagiați în anul 2003**, **Cultură clujeană contemporană**. Alte câteva expoziții au fost consacrate independenței Republicii Moldova, limbii române. Au impresionat expoziția de lucrări ale copiilor participanți în proiectul **"O provocare pentru cei mai buni"**, vernisajul de pictură din colecțiile Pinacotecii bibliotecii "Transilvania" (creații ale pictorilor ce au vernisat expoziții pe parcursul acestor 12 ani, lucrări rămase în colecțiile bibliotecii).

Un program artistic-distractiv pentru copii a fost prilejuit de cea de a doua aniversare a Ludotecii. Copiii de la grădinițele nr.135 și nr. 225 și micii utilizatori ai bibliotecii au recitat versuri, au cîntat noi piese muzicale, au

vizionat cartea electronică **"Zece frați neastîmpărați"**, au participat la concursul **"Eroii literari din cărțile scriitorilor basarabeni pentru copii"**. La lansarea cărții **Cucul cu cucui**, de Ianoș Țurcanu, fiecare copil a primit în dar cite o cărțuție nou lansată.

Directorul Bibliotecii Județene "O. Goga", Doina Popa, a făcut o prezentare bibliotecii, a serviciilor acesteia, a noului sediu.

Biblioteca "Transilvania" s-a implicat și în elaborarea unor materiale promoționale și bibliografice. O experiență nouă pentru instituția noastră a fost elaborarea biobibliografiei **Ion Dron** în format electronic, prezentată la Zilele bibliotecii.

Oaspeții clujeni ne-au bucurat cu o frumoasă donație de carte (300 titluri) și au prezentat cărțile autorilor clujeni, premianți ai ANULUI LITERAR 2002.

□ Premiul pentru Poezie:

Aurel Rău - **"Piatra scrisă"** (Editura Dacia) Dan Damaschin - **"Îndurările"** (Editura Dacia)

□ Premiul pentru Proză:

Radu Mareș - **"Anul trecut în Calabria"** (Editura Limes)

□ Premiul pentru Istorie literară :

Mircea Muthu - **"Balcanismul literar românesc"** (Editura Dacia).

□ Premiul pentru Literatură pentru copii și tineret:

Doina Cetea - **"Binoclul motanului Potifar"** (Editura Societății Culturale "Lucian Blaga")

□ Premiul pentru Eseu-publicistică:

Mircea Popa - **"Figuri universitare clujene"** (Editura Grinta)

□ Premiul pentru Traduceri din literatura universală:

Vasile Sav - **"Opera Omnia"** de Sfîntul Augustin (Editura Dacia).

□ Premiul pentru Critică-istorie literară:

Mircea Tomuș - **"Teatrul lui Caragiale dincolo de Mimesis"** (Editura Dacia).

La prezentarea acestor cărți și-au dat concursul Doina Cetea, Radu Constatin, Adrian Grănescu, Mihai Alin Gherman.

A fost lansată și cartea cercetătorilor chișinăuieni Ion și Tatiana Varta - "Moldova și Țara Românească în timpul domniilor regulamentare: Documente inedite din arhivele din Federația Rusă, Ucraina și R. Moldova" (Editura Cardidact). A trezit interes Culegerea de documente - Lansare în apărarea istoriei și demnității naționale (alcătuitori: Anatol Petrencu și Ion Negrei).

"Alba Iulia" la ora primului bilanț: cinci ani de la înființare

Vasile MALANEȚCHI,
istoric literar

Ajunsă la cinci ani de la înființare - un jalon important din propria istorie - Biblioteca Publică "Alba Iulia" a purces gospodărește la examinarea și trecerea în revistă - evaluarea pașilor parcursi de la început pînă azi. Programul acțiunilor jubiliare elaborat cu acest prilej - a fost mai degrabă unul de lucru decît festiv, deși nu a lipsit, totuși, nici elementul solemn. Mai întîi de toate, colectivul instituției a elaborat un set din trei lucrări cu caracter istoric-bibliografic: 1) Biblioteca publică "Alba Iulia" din Chișinău: început de biografie; 2) 100 de cărți cu autografe din colecția Bibliotecii Publice "Alba Iulia" din Chișinău. Catalog și 3) Biblioteca Publică "Alba Iulia" din Chișinău la 5 ani de la înființare. Bibliografie. Cu excepția celei dintîi, un studiu documentar-istoric, Catalogul și Bibliografia au văzut deja lumina tiparului, fiind lansate în cadrul deschiderii festive a Zilelor Bibliotecii.

Evenimentul s-a desfășurat la 27 august, cu genericul "Cinci ani împreună", întrunind o seamă de importanți oameni de cultură, cofondatori, sprijinitori și prieteni ai bibliotecii. Delegația sosită din Alba Iulia s-a compus din: Mircea Hava, primarul municipiului Alba Iulia, însoțit de Lucia Pleșa, șef serviciu personal și Constantin Sărbu - consilier municipal, Eugen Popa, președintele Consiliului Județean, Ioan

Oaspeții clujeni au mai ținut comunicări la Uniunea Scriitorilor - în cadrul Festivalului "Lucian Blaga", precum și la Casa Limbii Române, au asistat la cina literară "Flacăra", condus de Adrian Păunescu, la lansarea albumului "La răscruce de milenii. Chișinău. Sectorul Centru" din incinta Teatrului Național "M. Eminescu".

Zilele Bibliotecii "Transilvania" s-au asociat și în acest an cu niște întîlniri de suflet, poduri de cărți construite pentru cititorii noștri, pentru satisfacția noastră spirituală și pentru un viitor al armoniei interumane.

Rus, ex-prefectul Județului Alba, Mioara Pop, directorul Bibliotecii Județene "Lucian Blaga" și colegele dumisale - Felicia Colda și Alexandra Salaoru. De la București au venit Mihai Nicolae, președintele Institutului "Frații Golescu" pentru relații cu românii din străinătate, Mihai Mihăescu, regizor de cinema. Din pareta gazdelor au rostit alocuțiuni: scriitorul Iulian Filip, șeful Departamentului Cultură al Primăriei Municipiului Chișinău, Valeriu Nemerenco, pretorul sectorului Buiucani, Lidia Kulikovski, director general al Bibliotecii Municipale "B.P. Hasdeu", Anatol Petrencu, președintele Asociației Istoricilor din Republica Moldova, Ion Țăranu, consilier cultural al Ambasadei României la Chișinău, Vasile Malanețchi, istoric literar, protoiereul Petru Buburuz, parohul Bisericii "Sintii Apostoli Petru și Pavel" din cartier.

În mesajele de salut ale participanților au fost relevate momentele semnificative ale colaborării fructuoase pe tărîm cultural-spiritual între cele două municipii, Alba Iulia și Chișinău, colaborare ce s-a soldat, acum cinci ani, cu fondarea în capitala celui de-al doilea stat românesc a unei valoroase biblioteci publice cu sprijin nemijlocit venit din partea instituțiilor de stat și a persoanelor particulare din Județul Alba și, mai ales a municipiului Alba Iulia, cetatea-simbol a unității

romănității înregi. Și de această dată albaiulienii au făcut donații de carte și echipament. În continuarea programului a fost vizionat filmul documentar "Tu, cea mai sfântă dintre toate...", regizor Mihai Mihăescu, consacrat destinului vitreg al Basarabiei. Au fost vernisate câteva expoziții de documente filatelice "Cultură și civilizație românească", prezentate laconic de Constantin Ciobanu, președintele Asociației filateliștilor, maxmafiliștilor și cartofilștilor din R.M. Festivitatea a fost însoțită de vocile splendide ale surorilor Osoianu și ale unor colegi din Ansamblul etnofolcloric "Tălăncuța". Acțiunile primei zile au inclus și întâlnirea Ambasadorului României la Chișinău, Filip Teodorescu cu cei veniți de la Alba Iulia. În seara zilei de 27 august pretorul sectorului Buiucani, Valeriu Nemerenco, împreună cu șeful Departamentului Cultură al municipiului Chișinău, Iulian Filip, au organizat pentru delegația de

la Alba Iulia o recepție cu degustări de vinuri, vizite în sălile spațioase și amenajate deosebit ale complexului "Casa nunții" din cartierul Buiucani, unde au pus la cale noi planuri de colaborare care s-au extins asupra mai multor obiective culturale de pe strada Alba Iulia, precum librării, școli, biserici etc.

Programul zilei de 28 august a demarat cu un atelier de dezbateri "Servicii netradiționale de informare și documentare în biblioteca publică", la care au participat bibliotecari din rețeaua bibliotecilor publice din municipiul Chișinău dar și de la Biblioteca Națională pentru copii "Ion Creangă", ziarști. În cadrul acestui atelier a fost prezentată pagina WEB a Bibliotecii "Alba Iulia". De acum înainte oricine se poate documenta asupra activității bibliotecii respective accesând SITE-ul Bibliotecii Municipale "B. P. Hasdeu", cu trimitere la filiale.

O Casă a Cuortului Românesc Mereu Viu

Vlad PRISĂCARU

În pofida unei vădite diversificări a vieții culturale de la noi, totuși s-a redus numărul instituțiilor menite să cultive dragostea față de valorile spirituale ale poporului. Astfel, practic, nu mai activează casele de cultură și căminele culturale, cele mai sigure păstrătoare, de-a lungul câtorva decenii, ale folclorului. Au dispărut, parcă pentru totdeauna, cenaclurile literare de prin școli și de pe lângă redacțiile ziarelor... În această situație, a crescut enorm rolul bibliotecilor, care, dacă beneficiază de echipe formate din persoane competente și cu spirit creator, pot face extrem de mult în sensul aprinderii și păstrării făcliei demnității naționale cu o multitudine de caracteristici de

natură să trezească admirația generală. În acest context, sînt bune, necesare și utile și cîntecele, și dansurile, și alte manifestări ale spiritului creativ, dar pe un loc de frunte se situează cultivarea dragostei pentru limba maternă și literatura națională, acestea aflîndu-se în cea mai strînsă legătură cu istoria poporului. Unde mai pui că aceste elemente definitori ale dăinuirii unei națiuni: limba, literatura, istoria, la noi, în Republica Moldova, chiar dacă oficial sînt avantajate, în realitate sînt expuse continuu unor grele încercări, ba chiar unor primejdii ce pot fi înlăturate sau măcar diminuate numai prin eforturi comune, permanente, perseverente.

În scurta sa biografie, Biblioteca "Alba Iulia" din sectorul Buiucani al capitalei, a pus mereu în fruntea preocupărilor cotidiene grija pentru cultivarea dragostei față de limba română, inclusiv prin popularizarea cuvîntului scris și rostit, așezat cu dragoste și cu atenție în strofe, în pasaje de proză, în alineate de comunicări, în replici de discuții... Trebuie s-o spunem din capul locului că, la transformarea Bibliotecii "Alba Iulia" într-o Casă a Cuvîntului Românesc Mereu Viu, rolul central îi revine dnei directoare **Elena Roșca și colegelor sale de echipă**. Ar fi nedrept să nu menționăm, însă, și contribuția aparte a unor personalități ale vieții culturale chișinăuene antrenate de colectivul de la această bibliotecă în cele mai diverse activități și programe.

Ateneul pentru tineret "Unirea", dirigit de cercetătorul literar **Vasile Malanețchi**, inoculează cititorilor, tuturor prietenilor bibliotecii, dragostea pentru limba română și literatura națională prin mai multe acțiuni culturale, inclusiv prin lansări de carte, la care sînt prezenți atît autorii, cît și alți maeștri ai condeiului. De mai mulți ani Salonul literar-istoric condus de istoricul **Ion Negrei**, sprijinit de **Institutul "Frații Golescu" de la București**, susține un foarte util și captivant "Dialog între generații", la care cei interesați se pot familiariza cu istoria poporului, cu cele mai semnificative momente ale dăinuirii neamului nostru și cu personalități reductabile ale românimii. "Clubul epigramiștilor", inițiat și animat de poetul umorist **Ion Diviza**, aduce în activitatea culturală a bibliotecii o undă proaspătă, marcată de voie bună și un acut spirit al observației asupra cotidianului nostru. Aduce pe calea undelor nu numai informații ample și veridice despre activitatea bibliotecilor, dar și buna dispoziție și faptul curios, și elementul emotiv - dl **Ilie Sajin**, un merituos veteran al radiofoniei moldave. Ziaristul **Ion Borș** este și el un prieten fidel al Bibliotecii "Alba Iulia", ținîndu-și la curent cititorii ziarului pe care-l redactează, "Tineretul Moldovei", cu cele mai însemnate evenimente ce au

loc la această și la alte biblioteci de la Chișinău. Alt jurnalist, **Constantin Ciobanu**, cunoscut și ca un pasionat filatelista, le-a putut demonstra multor tineri cititori de la Buiucani (și nu numai!) cît de miraculos e universul colecționării mărcilor poștale, cite lucruri utile pentru suflet și minte se pot învăța din această activitate, în aparență una minoră.

Un merit incontestabil al Bibliotecii "Alba Iulia" constă în faptul de a-și fi apropiat ca moderatoare, animatoare sau invitate mai multe doamne, cunoscute ca personalități ale presei, literaturii și artei de la noi. Mă gîndesc acum la poetele **Nina Slutu, Elena Tamazlăcaru, Zina Izbaș**, care s-au impus atenției publicului cititor de la noi cu plachete lirice înalt apreciate și de critica literară, și de iubitorii de poezie. Rolul lor nu se rezumă la recitarea unor poeme: aceste doamne inițiază convorbiri despre creația literară, dau sfaturi utile tinerilor care bat la ușa creației literare. Sînt o prezentă dorită la "Alba Iulia" și ziaristele **Nina Parfențiev, Zina Cerchez, Marcela Gafton, Lilia Curchi** ș.a., apreciate cronicare ale vieții culturale din capitală și din republică. Prin interviuri, reportaje, recenzii ele reflectă acțiunile culturale de la "Alba Iulia" și de la alte instituții culturale de la noi, prezintă ascultătorilor și cititorilor noutăți editoriale, lansează nume de animatori ai diferitelor manifestări, precum și nume de începători în ale creației literar-artiste.

Dacă tot vorbim despre relația bibliotecă - limba maternă, nu putem să nu evidențiem și acest aspect: toate personalitățile amintite mai sus ca animatori ai manifestărilor culturale de la Biblioteca "Alba Iulia" ele înseși sînt niște modele de dragoste față de graiul matern, de atitudine grijulie pentru o scriere și o exprimare corectă, frumoasă, nuanțată. Iar exemplul personal este întotdeauna cel mai edificator și... mai molipsitor. Noroc de cei care au prilejul să-i asculte pe acești oameni ai cuvîntului scris, să comunice cu ei, să învețe de la ei. Felicitări echipei de la "Alba Iulia" că a fost și este în stare

să-i adune, să-i atragă, să-i pretuiască la justa valoare. Spre binele bibliotecii, al cititorilor ei, al întregii comunități.

"M. Ciachir": lansarea cărții "Ceviz ağacı" de scriitorul turc Osman Baymak. În ultimii ani cititorul găgăuz nu a prea avut parte de bucuria de a ține în mîini noi tipărituri în limba maternă, de aici și semnificația deosebită a evenimentului cultural la care ne referim.

Cu o curiozitate deosebită se apropiu oaspetii bibliotecii de această carte nouă, la care autorul a muncit cîțiva ani.

Ideea lucrării s-a născut în timpul primei vizite în Moldova a lui O. Baymak, care a avut loc în anul 1998, scriitorul fiind în fruntea delegației turce la a III-a Conferință internațională a culturii turcice din Balcani. În cadrul acestei Conferințe, Bibliotecii "M. Ciachir" i s-a conferit o distincție pentru aportul deosebit la dezvoltarea culturii găgăuze.

În anul 2000 O. Baymak, în colaborare cu lucrătorii Bibliotecii "M. Ciachir", a hotărît să efectueze "o reuniune a poeziei", adunînd într-o antologie, "Gagauz cagdaş şiiri antolojisi" (Antologia poeziei găgăuze), creațiile majorității autorilor găgăuzi. În așa mod, autorul dă posibilitate tinerilor poeți să-și exprime gîndurile, emoțiile, părerile alături de profesorii săi spirituali, oferindu-le șansa la o nouă cale.

Căci, parafrazînd o celebră axiomă, la noi, acum mai mult decît oricînd, "Dacă limba română nu e, nimic nu e!".

Biblioteca găgăuză la o nouă lansare

*Luiba TANASOGLU,
director Biblioteca "M. Ciachir"*

În viziunea autorului, Moldova a apărut ca o țară mică, dar care întrunește multe culturi bogate, păstrate cu mîgălă și atenție. Fiind profund impresionat de bunăvoința și ospitalitatea acestui popor, autorul turc s-a inspirat pe parcursul comunicării din povestirile unor oameni simpli, dar bogați spiritual.

Culegerea de poezii "Ceviz ağacı" include poezii ce descriu orașul Chișinău, străzile de care a rămas autorul îndrăgostit, natura irepetabilă a Moldovei. De asemenea, a fost inclus un ciclu de poezii dedicate scriitorilor găgăuzi trecuți în neființă prematur, precum P. Ialanji, M. Chiosa, D. Caracioban ș.a.

Autorul descrie într-un limbaj deosebit de colorat frumusețea acestui plai, pe care, din păcate, n-o observăm întotdeauna noi, băștinașii.

La această lansare de carte ne-am bucurat de prezența directorului bibliotecilor și muzeelor din Istanbul, doctor Ali Mazak.

Studentii Universității Pedagogice "Ion Creangă", în special de la Facultatea de Litere, au ascultat cu deosebită atenție și satisfacție comunicările dlui Ali Mazak despre istoria apariției primelor biblioteci în Turcia și parcurgerea căii spre dezvoltarea și modernizarea lor, care de asemenea n-a fost deloc ușoară. Au fost găsite multe tangențe în evoluția acestei activități în Turcia și la noi. Sperăm că această colaborare va continua și va aduce rezultate fructuoase pentru dezvoltarea activității biblioteconomice, precum și a culturii găgăuze în general.

MALURI DE NISTRU

O bibliotecă comunală ce tinde spre modernitate

*Valentina VERLAN,
șefa Bibliotecii comunale Molovata Nouă*

Satul Molovata Nouă este situat pe malul stîng al Nistrului, fiind înconjurat din trei părți de ape. Este o așezare pitorească, unde funcționează un șir

de stațiuni de agrement, inclusiv tabără de odihnă pentru copii care primește vara cîte 300 - 400 copii, în trei schimburi. De mai mulți ani este des-

chis sanatoriul "Struguraș", unul dintre puținele așezăminte curative din țara noastră unde, la tratarea bolilor ficatului și ale căilor duodenale se aplică ampeloterapia. Alte stațiuni solicitate sunt: "Geolog", "Fluxul Nistrului", vestitul hotel "Laguna" ș.a.

Molovata Nouă are peste 2000 de locuitori. În sat activează școala medie cu peste 350 de elevi și mai mult de 50 de profesori, învățători și angajați tehnici, oficiul medical cu 6 angajați, căminul cultural, o bibliotecă cu două săli încăpătoare. Suntem la 70 km de capitală și dispunem de transport de trei ori pe zi pentru a ne deplasa la Chișinău.

Biblioteca este o instituție de cultură extrem de necesară societății, o poartă deschisă spre univers - o deschizi și devii mai bogat, mai înțelept și mai bun, fără să cheltuiești bani.

Este instituția de bază, unde se formează o personalitate - utilizatorul. O instituție socială și culturală ce se orientează spre noi strategii.

Biblioteca noastră deservește mai multe grupuri de beneficiari: copii și tineret, studenți și liceeni, corpul didactic, specialiști și funcționari. Anual biblioteca deservește 500 de cititori, frecvența e de 5000, se împrumută circa 11-12 mii exemplare de publicații. Anii 2002-2003 au fost pentru Biblioteca publică comunală Molovata Nouă deosebit de reușiți pentru colaborarea cu Fundația Soros Moldova, care anunțase programul informațional **Extinderea serviciilor pentru beneficiarii bibliotecilor publice**. Acest program a avut drept scop extinderea accesului la informație prin diversificarea și îmbunătățirea serviciilor acordate diferitelor categorii de beneficiari ai bibliotecilor publice comunale. Biblioteca noastră a lucrat la proiectul cu tema "Acces la informație pentru copii și tineret în zone defavorizate", datorită căruia am fost dotați cu un echipament tehnic: calculator, copiator, telefon fax, un fond de carte de referință.

După primul succes am mai prezentat un proiect la Fundația Soros, la programul **Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă**. Scopul acestui program este

asigurarea accesului la informație, acordând sprijin bibliotecilor la formarea colecțiilor specializate pe domenii, contribuind astfel la completarea fondurilor de bibliotecă cu publicații de maximă actualitate în domeniul științelor socio-umane, încurajând inițiativele bibliotecilor la dezvoltarea colecțiilor multimedia.

Următorul proiect, cu tema **Crearea unui centru comunitar cu acces la informație și instruire** are un program de instruire și acces la internet. Datorită acestui proiect ne vom îmbogăți cu 7 calculatoare, imprimantă, un nou fond de referință.

Vom avea un program de activitate și instruire a mai multor grupuri de copii și tineret, biblioteca noastră va avea acces nelimitat la internet. Împreună cu APL, ONG "Școala medie Molovata Nouă" elaborează un program strategic de dezvoltare social-economică, culturală și informațională a comunității. Pentru anul 2003 ne-am propus sarcina de a îmbunătăți procesul de promovare a transparenței și accesului la informație. Deci, urmărим următoarele scopuri:

constituirea Centrului de Informație și Consultație;

elaborarea programului de activități privind informarea și instruirea cetățenilor;

aprobarea programului prin dispoziția primăriei;

lansarea Centrului;

organizarea Clubului pe interese "Aici și acum", în cadrul Centrului de Informare și Consultație.

În prezent biblioteca dispune de Internet, de Baza de date LEXMOLD a RM, cînd copii sunt în vacanță lucrăm la descrierea ținutului natal, alcătuim o bibliografie a personalităților originare din localitate, ceea ce va constitui într-un viitor apropiat Pagina WEB.

Anul acesta biblioteca noastră a fost completată cu un fond de referință actual în domeniul socio-uman la care puteam numai visa: enciclopedii, dicționare, ghiduri, almanahuri, atlase geografice, hărți fizice, literatură pentru copii și tineret. Pentru prima dată

biblioteca a fost completată cu documente multimedia, tot din bugetul acesta ne-am abonat la revista *Arbo-rele lumii*, care este pentru tinerii cititori o adevărată minune. Și dacă Fundația Soros a avut drept scop extinderea accesului la informație a bibliotecilor publice, pot spune că scopul a fost atins. Între timp frecvența bibliotecii s-a mărit simțitor. Ofertele beneficiarilor pot fi onorate cu un efect mult mai mare. Acest lucru îl simte bibliotecarul, lucrul acesta este apreciat de beneficiari. Liceenii și elevii în fiecare seară își fac referatele și teme la biologie și chimie, informatică și matematică, astronomie, istorie, geografie, limbă și literatură.

Informtizarea presupune o reevaluare a întregii munci de bibliotecă, a rolului și funcțiilor sale, cu alte cuvinte - o reorganizare a bibliotecii. Computerul, copiatorul, documentele multimedia creează numeroase abilități în lumea bibliotecarului și în același timp supun bibliotecarul unui examen serios.

Promovarea valorilor naționale și studierea și cercetarea istoriei ținutului

natal rămân niște sarcini prioritare în activitatea bibliotecii.

De mai mulți ani în BPC Molovata Nouă își desfășoară activitatea clubul pe interese "Anii trec, anii vin". În cadrul clubului cititorii de diferite vârste studiază istoria satului natal. Împreună cu elevii am început a aduna obiecte vechi din sat, diferite unelte de muncă, vase, broderii, împletituri, țesături altele. Am amenajat în bibliotecă un ungheraș cu cele mai vechi exponate. Am reușit să facem un album cu fotografii vechi și să adunăm o colecție de bani vechi care au circulat în sat la noi între anii 1898 -2002. Locuitorii satului sunt interesați de informațiile care se află în bibliotecă și vin cu o deosebită plăcere să-și aducă ofertele lor... Lucrez în bibliotecă de 27 de ani, dar activitatea din anii 2002 - 2003, în special lucrul la calculator, mi-a dat siguranță și m-a făcut să văd lumea altfel. Omul totdeauna tinde spre alte limanuri, spre alte universuri. Dar cel mai scurt drum care e, totodată, și cel mai lung duce spre tărimurile sufletului omenesc.

INCLUZIUNE SOCIALĂ

Духовная адаптация детей с ограниченными возможностями в обществе

Наталья СОСНОВСКАЯ,

заведующая отделом библиотеки им. И. Мангера

В библиотеке им. И. Мангера работает много интересных программ. Каждый приходящий сюда находит себе занятие по душе. Особенно много читателей-детей. Ведь в отделе детской литературы можно не только взять интересную книгу, но и позаниматься в кружках.

А что делать тем детям, которые не могут прийти в библиотеку, кто вынужден проводить все свое время дома? Дети-инвалиды больше, чем кто-либо другой нуждается в особой заботе и внимании.

Сейчас во всем мире на детей с ограниченными возможностями обращают все большее внимание. Окруженные заботой они не чувствуют себя ущемленными. В Молдове, из-за

сложного экономического положения, таким детям и их родителям приходится тяжело. Безработица, низкий уровень оплаты труда, болезни и другие причины ухудшили материальное положение большинства семей, в частности имеющих детей-инвалидов.

Очень часто дети с ограниченными возможностями воспитываются в неполных семьях, что способствует развитию дефицита общения. Такие дети подвержены развитию многочисленных психологических комплексов.

В Кишиневской еврейской библиотеке им. И. Мангера накоплен уникальный опыт работы с детьми младшего и среднего возраста, который включает традиционные и нетрадиционные формы работы. Используя этот опыт, мы, сотрудники отдела детской литературы создали программу "Дети с ограниченными возможностями, книга, библиотека", которая включает в себя эстетические и общеобразовательные направления, связанные с книгой. С этим проектом мы обратились в Центр активной реабилитации сектора Ботаника, Ассоциацию "Мотивация" и предложили им свою помощь в работе с детьми.

Этот центр работает с детьми с диагнозом детский церебральный паралич и другие нарушения опорно-двигательного аппарата. Многие из этих детей отстают в развитии, т.к. мало общаются, плохо адаптируются в среде, мало читают и не умеют пересказывать тексты.

Вот уже более чем полгода, при активной поддержке руководства библиотеки в лице А. Я. Бацмановой, один раз в неделю мы работаем с

этим детьми в качестве волонтеров. Наталья Потемкина и Марина Демьяник проводят с детьми занятия по принципу обучения: играя - познавая. Поэтому все мероприятия организованы так, чтобы присутствующие были не только зрителями, и их активными участниками. Вместе с библиотекарем дети принимают участие в развитии сказки или другого литературного произведения, сами определяют поворот судьбы героев и их поступки.

Работая с детьми с ограниченными возможностями, надо учесть, что у них затруднена речь и зачастую они плохо читают. Поэтому повторение стихотворений и литературных текстов проводится на каждом занятии. В дальнейшем, мы планируем проведение Детских праздников книги.

Нам часто задают одни и те же вопросы: "Что у вас мало работы? Зачем вам это надо?". Но, пообщавшись с детьми-инвалидами мы поняли, что мы не можем бросить их, потому что они ждут нас. Они не имеют возможности жить как все. Но это не значит, что им нечего сказать. Для этого у них есть особые возможности: понимать, чувствовать, радоваться, творить и работать.

Зачем нужны люди с ограниченными возможностями? Может быть затем, чтобы помочь нам жить по-человечески?

BIBLIOTECARI CELEBRI

Alexandru Kidel sau o viață de cărturar

Jon ȘPAC

L-am cunoscut mai întâi după semnătura Al. Kidel, mereu prezentă în presa periodică de la Chișinău în a doua jumătate a anilor '50. În 1960 am avut o primă ocazie de a sta de vorbă cu dînsul. Îmi căutam de lucru. După ce m-a privit îndelung, de parcă încerca să-mi controleze bătăile inimii, zise: "Văd că ești o fire de o rară sirguință. Răbdarea este cea mai necesară calitate pentru un bibliograf. Te-aș lua la serviciu, însă, cu regret, acum nu am locuri vacante". Abia din 1967 am început a lucra în același colectiv.

Modest, poate chiar sfios din fire, Al. Kidel nu obișnuia să vorbească pe la adunări și nici să țină discursuri de altă natură. Scria și publica mult. La serviciu era apreciat... Deseori i se acordau premii, diplome și alte distincții pentru merite deosebite. În cîteva rînduri (1971, 1974) a fost propus pentru titlul onorific de Lucrător emerit al culturii. Într-un cuvînt, era o personalitate... neobservată, care la un moment dat, deja cînd nu mai era în viață, a atras atenția multor. După ce pregătisem doi indici biobibliografici

(individuali): "Simion S. Cibotaru" și "Vasile Coroban", mi-a venit ideea să mai întocmesc o lucrare asemănătoare, consacrată unui cetățean mai ordinar, unui simplu muritor, unui coleg de breaslă, dare care avea cu ce se prezenta în fața lumii. Mă gândeam la Al. Kidel.

S-a născut la 28 octombrie (stil nou, 9 noiembrie) 1904 în orașul Chișinău, într-o familie de evrei, funcționari în industria tutunului. Studiile medii le-a făcut la Liceul nr. 2 de băieți "M. Eminescu" din orașul natal. Era o școală cu frumoase tradiții culturale.

După anul de răsturne 1918 Liceul nr. 2. de băieți din Chișinău, la fel ca și celelalte școli secundare din Basarabia, trece printr-o nouă etapă de modificări și în special de naționalizare a învățământului, provincia aflându-se deja în componența Regatului Român.

Începând cu 26 ianuarie 1918 în liceu a început în premieră predarea limbii române ca obiect. Cea dintâi carte ce s-a cumpărat atunci pentru biblioteca liceului a fost "Istoria Românilor", în 12 volume, de profesorul Xenopol. Concomitent, la catedra de limba română a fost numit P. Haneș, care a predat pînă la finele anului școlar. La liceu funcționau diferite secții și cercuri cultural-științifice, în cadrul cărora se organizau șezători școlare cu caracter național-cultural.

În luna martie 1925 "Liceul nr.2 de băieți" a adoptat numele marelui poet național Mihail Eminescu. Cu acest prilej profesorul titular de limba română și filosofie Romulus Cioflec a ținut o conferință despre viața și opera lui M. Eminescu. În același an, în luna iulie, liceul se instalează în propria sa clădire.

Astfel, A. Kidel și-a făcut studiile liceale în împrejurări de o largă înviore a românismului. Liceul avea un corp didactic onorabil, printre care erau și profesorii:

Oatul Alexandru - director, profesor de istorie; Zlatov Gavriil - profesor titular definitiv de religie; Ilica Mihai - profesor titular de română și germană; Cioflec Romulus - profesor titular de

română și filosofie; Agura Vasile - profesor titular definitiv de latină; Virscaia Natalia - profesor titular definitiv de franceză; Apostol Elena - profesor titular definitiv de germană; Ciachir Teodor - profesor titular definitiv de istorie și geografie ș.a.

Al. Kidel se afla mereu printre primii la învățătură. În clasa VIII, de absolvire a anului de învățămînt 1924/25, erau înscrși 50 elevi. În lista pentru examenele de bacalaureat din sesiunea iunie 1925 au fost înscrși 23 de tineri. Au susținut doar 7: Bosman M., Kidel Al., Coire I., Gamburd M., Săvulescu N., Țucherman Lev, Zubovski S.

La sesiunea din septembrie 1925 au mai susținut 3: 1. *Dunaevschi E.*, 2. *Goldstein M.*, 3. *Muraciov A.*

Pe tot parcursul anilor de învățătură la liceu, Al. Kidel a demonstrat aptitudini excepționale la studierea obiectelor umaniste; istorie, economie, filozofie și îndeosebi la însușirea limbilor. În acea etapă cunoștea deja la perfecție limbile rusă și română, conversa în franceză și germană. Deci, nu încapă îndoială că anii de liceu au contribuit în cea mai mare măsură la alegerea obiectului de studiu pentru mai departe, cit și la cristalizarea concepțiilor sale. În 1925, imediat după absolvirea cu excelență a liceului, Al. Kidel se înscrie la Facultatea de Drept a Universității "Cuza-Vodă" din Iași. Familia formată din patru frați și o soră nu permitea părinților să-l întrețină pe Alexandru, mezinul, în anii de studii. Și el, fiind nevoit să-și câștige singur existența, practică orele de predare în particular. În scurta sa autobiografie ce se păstrează în dosarul personal (Arhiva Științifică Centrală a A.Ș.M.), Al. Kidel nu enumeră obiectele de studiu la facultate. Însă, ținînd cont de activitatea lui pedagogică de mai tîrziu, putem presupune cu destulă precizie că acestea erau limbile latină, franceza și/sau germană. Oricum, cunoștințele primite la Liceul nr. 2 de băieți "Mihail Eminescu" din Chișinău, i-au permis studentului Al. Kidel nu numai să satisfacă exigentele corpului didactic al școlii absolvite, ci să se

plaseze printre primii la învățătură și la Universitate. Originalul diplomei de licență a fost pierdut în timpul războiului din 1941-1945. S-a păstrat însă o copie (Duplicat nr. 5534), eliberată la cererea titularului Al. Kidel în 1946, de unde reproducem următoarele: "...Noi, Ministrul secretar de stat la Departamentul Culturii Naționale și al Cultelor, vizînd certificatul de aptitudine nr. 2 din anul 1928, aprobat de Rectorul Universității Cuza-Vodă din Iași, conferim Dlui Chidel Alexandru, născut la anul 1904 în Chisinău, județul Lăpușna, Diploma de Licență în Drept cu mențiunea cinci bile roșii pentru a se bucura de toate drepturile și prerogativele acordate de legi, Iași, anul 1946, iunie 3". (Copia, de format mare și foarte frumos ornamentată, se păstrează într-o mapă specială la văduva răposatului).

Deci, în 1928, după ce devine licențiat în Drept, Al. Kidel, folosindu-se "de toate drepturile și prerogativele acordate de legi", se înscrie la doctorat. Despre aceasta se relatează în autobiografia menționată deja: și-a continuat studiile pentru doctorat, a dat toate examenele, însă fără a susține teza. Faptul se mai confirmă prin adevărta care se păstrează în aceeași mapă. O reproducem integral: "Noi, Decanul Facultății de Drept din Iași adevărim prin prezenta că Dl Chidel Alexandru a fost înscris la doctorat, secția politico-economică, cu seria 1928/29.

Dsa a trecut examenul oral de doctorat, obținînd notele: Anul I trecut la 7 noiembrie 1929 cu mențiunea 2 bile albe și două bile albe roșii prin procesul-verbal nr. 342.

Anul II trecut la 7 noiembrie 1933 cu nota 17 prin procesul-verbal nr. 482.

Dsa mai are de susținut teza de doctorat în drept.

Drept care s-a eliberat prezenta adevărta ".

S-au mai păstrat și alte documente, printre care semnalăm Carnetul studentesc (nr. 68), din care aflăm că Al. Kidel a fost înscris în 1943 la secția

serală (istorie) a Institutului Pedagogic din Leninabad, Tadjikistan, precum și o diplomă de "otlicnik" (eminent), seria B nr. 527692, precum că "Înfățișătorul acesteia, Kidel Alexandru Samuilovici, a fost înscris în anul 1949 și a sîrșit cursul deplin al Institutului Pedagogic de Stat din Chișinău în anul 1951, la specialitatea Istorie", cu numărul de înregistrare 1074.

Din cele relatate pînă aici se întrezăresc două direcții: viitoarea activitate a absolventului. Cea dorită, de a-și îndrepta albia de cercetări științifice, și cea a posibilităților reale, de a lua calea avocaturii.

Din textul adevărtei reproduse mai sus se vede că, între primul și al doilea examen de doctorat e o distanță de patru ani. Nu putea viitorul cercetător să facă asemenea pauză fără motive serioase. Din autobiografia citată depistăm că imediat "După absolvirea universității am practicat avocatura, însă era foarte greu să rezisti în acea concurență și eram nevoit a-mi cîștiga minimumul pentru trai. În mai multe rînduri am fost arestat, în 1932 și în 1936, pentru activitate antifascistă, pe timpul procesului Petre Constantinescu-Iași".

Anul 1940, intrarea armatei roșii în Basarabia, iar mai apoi și formarea Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, nu-i aduse viitorului bibliolog și cercetător dificultăți deosebite. Fostul avocat se stabilește în curînd cu serviciul în calitate de bibliograf la Institutul de cercetări științifice în domeniul istoriei, limbii și literaturii, care tocmai fusese transferat de la Tiraspol. Aici, la Chisinău, Al. Kidel este încadrat în procesul de organizare a bibliotecii științifice, a viitoarei biblioteci academice. Lucrul acesta din păcate a fost întrerupt de urgia războiului din 1941-1945. La începutul războiului Al. Kidel s-a evacuat în Republica Tadjikă. Acolo a practicat pedagogia, în 1941-1942 a predat limba germană în mai multe școli (nr. 2, 3, 9) din or. Leninabad (anterior și ulterior Dușanbe, capitala republicii). Tot acolo, la finele anului 1943 și începutul lui 1944 a

predat limba rusă și geografia economică la o școală de medicină. Între timp, în 1942-1943, a fost mobilizat: în corpul de armată muncitorească (așa-numita R. C. C. A.), fiind transferat mai întâi în localitatea Betovat (R. Uzbekă), apoi la Kuzbass, în Siberia.

În martie 1944 a fost chemat la Buzurulan, regiunea Cikalov, unde se afla în evacuare Institutul de istorie, limbă și literatură de la Chișinău, fiind numit colaborator științific inferior (interimar). În curînd Institutul se întoarce acasă, mai întâi la Soroca, iar apoi la Chișinău. La 1 noiembrie 1944 Al. Kidel este numit șef al bibliotecii institutului. Pe parcursul anilor Institutul de istorie, limbă și literatură, inclusiv biblioteca sa, a evoluat mult ca unitate structurală în componența Bazei Moldovenești (1946-1949), din 1949 pînă în 1961 - în componența Filialei Moldovenești a Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, iar din 1961 - în cadrul Academiei de Științe a Moldovei.

Toți acești ani, de la 1 martie 1944 și pînă la 26 mai 1976, cînd a fost pensionat, Al. Kidel a activat în cadrul acestei instituții, deținînd funcțiile de bibliograf, șef al bibliotecii institutului, șef al bibliotecii Secției de științe sociale a Academiei și bibliotecar principal în Secția de completare a Bibliotecii Științifice Centrale a A. Ș. M. A avut mici abateri de la activitatea sa de muncitor al cărții doar de la 16 noiembrie 1963 pînă la 16 decembrie 1965, cînd deține funcția de colaborator științific inferior în Secția de organizare și mai apoi în Comisia de istorie a științei și tehnicii, ce-și desfășurau activitatea pe lângă Prezidiul A. Ș. M. S-au păstrat documente (la văduva lui Al. Kidel), din care aflăm că o dată cu activitatea sa pe tărîmul ales, la Chișinău, el lucrează în calitate de profesor de geografie la Școala republicană de partid (decembrie 1944 - iunie 1945). Ceva mai tîrziu, din octombrie 1946 pînă în septembrie 1948 a fost lector superior la Universitatea de Stat din Chișinău, predînd studenților limba latină. Mai trăiesc astăzi

foști studenți, care i-au ascultat lecțiile, și îl vorbesc numai de bine. Și totuși, la începutul anului de studii (1 septembrie 1948), Al. Kidel a luat decizia de a se consacra muncii cu cartea, concediindu-se de la Universitate. Sint sigur, că decizia lui presupunea mai întâi de toate activitate științifică, însă soarta l-a făcut să devină, în primul rînd, bibliograf.

A contribuit mult la buna organizare a Bibliotecii A. Ș. M., la completarea fondurilor cu sute și mii de cărți editate pînă la 1940 la Chișinău, Iași, București, Paris, Berlin... A făcut o realitate completarea colecțiilor cu presă periodică și cu carte românească (științifică, culturală, artistică) de-a lungul anilor '50 - '70. A scris numeroase recenzii, prefete la primele ediții de la Chișinău ale unor clasici ai literaturii române, a întocmit primele bibliografii în R.S.S.M. În tot ce a scris a demonstrat cunostințe temeinice și o abordare cît se putea pe atunci de obiectivă.

După 1976, fiind pensionat, Alexandru Samoilovici, cum îi spuneam toți pe acele timpuri, deveni mai trist, mai puțin sociabil. Trecerea la un nou mod de viață o suportă greu. La început trecea aproape zilnic pe la serviciu. Ca de obicei, umbra cu cartea în mîini, ca de obicei citea cu predilecție noutățile editoriale. Le citea ca să le prezinte în presă. Continua să colaboreze la periodicele republicane cu recenzii și diverse cronici. În ultimii ani tot mai des își exprima nemulțumirea față de presă, că unii șefi de ziare nu vor să-i publice materialele, și concommitent că-i vine greu, că-l trădează ochii. Într-adevăr, îi era greu din punct de vedere material și fizic. Dar și mai mult, probabil, el simțea necesitatea de a-și ține locul în coloană, de a se vedea măcar prin ceva util societății. Fiind un adept pasionat al muncii de informare, un propagator iscusit al cărții, el a rămas devotat pasiunii date pînă la ultima răsufare. A murit la vîrsta de 82 de ani neîmpliniți, la 10 martie 1986. Este înmormîntat în cimitirul Doina.

LA O ANIVERSARE

Cumsecădenie și inteligență, la fel de coplesitoare

Mi-a fost dat să aud că încă de pe cind era mic de tot, lui Victor Moraru i-au prezis un viitor de om mare. Cine l-a cunoscut pe Victor în adolescență, cu siguranță că s-a gândit că are să facă o frumoasă carieră în literatură, poate în cultură, poate în știință. Dincolo de o inteligență nativă, secundată de o memorie fenomenală, avea o clară predispoziție pentru cercetare: îi plăcea să știe totul, să se documenteze, să verifice... Neîndoișos, își spunea cuvîntul atmosfera de acasă: a crescut într-o familie de intelectuali de o rară finețe sufletească, mai fiind favorizat și de o "relație preferențială" cu Moscova, unde mergea în fiecare vară și drumurile sale spre rude, spre locuri memorabile, spre marile muzee și săli de spectacole treceau nu numai prin librăriile rusești, extrem de multe, bogate și frumoase pe atunci la Moscova, dar și pe la faimoasa, pentru noi, librărie "Drujba", cu un uimitor raion de carte românească, de care dădeai șocat, îndată cum intrai din strada centrală a capitalei ruse...

Ca elev la școala din satul natal Văsieni din preajma Hînceștilor a cîștigat mai multe olimpiade - la limbă, literatură, istorie, alte științe umanistice, exacte și ale naturii, inclusiv cîteva olimpiade televizate, care, în acea vreme excludeau cel mai mult orice "sursă de inspirație" necinstită. Dacă nu mă înșel, a debutat în presa de la Chișinău cu versuri: "Tinerimea Moldovei", apoi "Cultura" și "Moldova" i-au publicat niște poezii neobișnuite pentru demersul liric al aceluși timp. Era o undă cu totul nouă în poezia basarabeană, un val a cărui prospețime era alimentată și de Valeriu Turea, Larisa Pleșca (ulterior Turea), Maria Gîscă, Ala Bologan... Am invocat această salbă de nume, pe care aș numi-o convențional "generația lui Victor Moraru de poeți-debutanți" și pentru a constata cu mirare și regret că toți ca

unul - atît de mult cotați pe atunci de presa literară de la noi, tratați la modul "mai mult ca niște debutanți" -, toți, zic, și-au găsit rostul dincolo de poezie. Nu însă și dincolo de cultură, de spiritualitate - trebuie să precizăm.

Ca student, Victor Moraru nu era un simplu eminent la învățatură. Nu cred să fi fost disciplină pe care să nu și-o fi asimilat ușor și temeinic, nici să fi fost examen pe care să nu-l fi "dorbit" fără probleme. Erau însă domenii unde îi depășea cu certitudine pe profesori, căci cunoștințele studentului V. Moraru erau mai bogate, mai riguros selectate, dar, principalul - ferite de îndoctrinare. Îl caracteriza o libertate a abordărilor, libertate la care mulți visau, dar la care, majoritatea, au ajuns abia pe la finele anilor '80. De fapt, tot ce s-ar spune despre Victor Moraru din anii de studenție, rămîne valabil și astăzi, tocmai de aceea ar fi mai potrivit să abandonez formele de trecut, adoptînd un prezent să-i zic așa, *comod*, căci, sint convins, e acest prezent întru totul valabil și pentru viitor. Rămîne un cunoscător extrem de subtil al literaturii române. Da, pe atunci se studia literatura moldovenească, dar Victor sau nu a vrut să facă această delimitare sau a recurs la o subconstientă reunire a ei, dar încă în acele vremuri putea preda cu succes un curs de literatură română... îngrat, cum e la modă să se spună acum. Aceleași calificative le-am da și cunoștințelor, dar și percepției lui V. Moraru în materie de literatură și cultură rusă, precum și de literatură și cultură franceză. Și dacă în ceea ce privește aceste două mari literaturi lucrurile sînt cumva clare: ele se studiau, de rău, de bine, și la facultate, iar cine vroia, putea să-și sistematizeze altfel cunoștințele și să se documenteze mai profund, apoi întrebarea privind neobișnuita sa familiarizare cu alte culturi mai rămîne deschisă. Spre deosebire de majoritatea absolută a studenților,

V. Moraru avea o programă a sa de studii. Citea infinit mai mult decât recomandau programele universitare, se apleca mai atent spre discipline pe care le treceam în goană (etica, estetica, psihologia), își exindea interesul peste materii neprevăzute în general de nomenclatorul obiectelor de studiu: istoria artelor, etnologia, politologia etc. În ultimii ani de facultate devenise un redevabil cronicar de teatru la săptămânalul "Cultura". Avea un limbaj "nepermis de corect", lansa pe cât de discret, pe atât de "insolent", termeni și neologisme pe care alții le auzeau doar la Radio București; pe scurt, scria în cea mai impecabilă limbă română cu mult înainte de a se fi produs marea deschidere de la 1989.

Cînd a avut de ales între ziaristică și cercetare, V. Moraru a optat pentru Academie. Aici, în 1982, a susținut teza de doctor, avînd subiectul "Publicistica artistică moldovenească contemporană" și pe care, ajustînd-o la exigențele editoriale, a tipărit-o, un an mai tîrziu, într-un volum aparte. Era un subiect inedit, abordat mai altfel, poate chiar cu totul altfel decît se făcuse mai înainte. Monografia a beneficiat de cel puțin trei recenzii solide, alt fapt rar întîlnit pe atunci. Titlul de doctor și o monografie publicată i-au asigurat în 1986 transferul fără probleme la Facultatea de Jurnalism a U.S.M., unde, dacă e să spunem lucrurilor pe nume, nu competența era un criteriu de bază pentru angajare. Aici, la U.S.M., devine conferențiar, apoi șef de catedră, în fine, decan al Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării (din 1992 pînă în prezent).

O cotitură decisivă în activitatea de cercetător a lui Victor Moraru, dacă nu și în viața sa însăși, a constituit-o aflarea la o stagiere în Italia, la Facultatea de Științe Politice a Universității "La Sapienza" din Roma (noiembrie 1988-august 1989). Tocmai cînd la noi totul se prăbușea, a putut vedea, în premieră, o lume a stabilității, prosperării și ascensiunii. Peste ani, avea să retrăiască "impresiile italiene", ba chiar să și le dubleze într-un fel, vi-

zînd altă țară și romanică, și capitalistă - Spania. Astfel, pasiunilor sale mai vechi: spiritualitatea românească, rusă și franceză, li s-a adăugat dragostea pentru limbile, literaturile, artele, culturile și democrațiile din Spania și Italia. Aflăm în aceste pasiuni și strădaniile decanului de la Facultatea de Jurnalism de la Chișinău de a stabili - în premieră absolută pentru U.S.M. și chiar pentru învățămîntul din R. Moldova - relații de colaborare cu facultăți similare de la Roma, Madrid, București, Moscova, inclusiv prin participare la diferite simpozioane și congrese, prin realizarea unor proiecte comune etc. Schimbările survenite în optica personală și în societate au determinat o firească revizuire a temelor abordate în cercetare, fapt demonstrat și de subiectele noilor sale cărți: **Labirinturile politicii: realitățile din Europa de Est în viziunea presei occidentale (1989)**, **Repere italiene: relații literare româno-italiene din prima jumătate a sec. XIX (1998)**, **Politica y comunicacion: conciencia civica, espacio publico y nacionalismo (Madrid, 1999, coautor)**, **Mass-media vs politica (2001) s.a.** În anul 2001 susține teza de doctor habilitat, deja în științe politice, după cum ne sugerează și titlul doctoratului: **"Mass-media și politica în societatea contemporană"**. De numele lui V. Moraru mai sînt legate și: fondarea primului post de radio independent de la noi, "Unda liberă" (al cărui director a și fost între 1993-1996), apoi lansarea unei publicații universitare în limba franceză. Faptul că deține o serie de înalte funcții obștești (vicepreședinte al Consiliului rectorilor din R.M., vicepreședinte al Secției moldovenești a Uniunii internaționale a presei de limbă franceză, membru al Senatului U.S.M. ș.a.) fac, o dată în plus, dovada unei energii chiar că inepuizabile de care V. Moraru s-a bucurat mereu, precum și a simțului implicării dezinteresate acolo unde se știe util comunității.

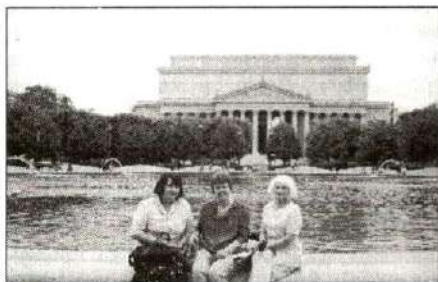
La o vîrstă a primelor bilanțuri, lui Victor Moraru, om de o cumsecădenie și o inteligență copleșitoare i se poate da fără ezitare nota unui om împli-

nit. Oriunde s-a aflat, a putut lăsa o impresie extrem de favorabilă și o urmă cu totul inconfundabilă. Prin tot ce face, ne oferă un model de intelectual de marcă, de om de cultură aleasă, de cercetător onest și profesor ale cărui prelegeri nu-i pot lăsa indiferenți pe tinerii realmente studiosi. Mai mult: însăși familia lui Victor Moraru constituie o pildă rarisimă de armonie intelectuală, o garanție ca dna Silvia Moraru să fie recunoscută la U.S.M. drept o confetionieră și cercetătoare *sans défaut*, iar fiicele lor, Tania și Diana, să fie atrase

incă de la liceu de investigații, ca să ajungă studenți cu o clară predispoziție pentru investigația științifică.

Mulți ani cu sănătate și cu noi împliniri, Victor Moraru! Cu aceste rinduri, ne alăturăm și noi celor mulți și sinceri care-l felicită pe profesorul universitar, doctorul habilitat, decanul, omul de o impresionantă cultură și de o admirabilă omenie Victor Moraru, de ziua după care, vrei nu vrei, treci în categoria de vîrstă a celor "de 50 și mai bine".

Vlad POHILĂ

"Боинг" мчит нас – 10 библиотекарей различных библиотек Молдовы, которые выиграли гранд КОННЕКТА на Северо-Запад Соединенных Штатов Америки. Одиннадцать часов перелета над океаном и материком Америки и мы приземляемся в Миннеаполисе штат Миннесота. Слово "миннесота" имеет индейское происхождение и означает "небесно-голубые воды". Действительно, когда летишь над штатом, то водной глади видно больше, чем суши. Специалисты утверждают, что в Миннесоте 12 тысяч озер.

Итак, мы приземлились и в аэропорту мы проходим очень тщательную проверку, связанную с хорошо известными всем нам событиями. Приятным удивлением было то, что сотрудники Коннекта встречали нас с флагом Молдовы в руках. Оказавшись в аэропорту, я погрузилась в иную культурную среду. В данном случае слово "культура" имеет очень широкое понятие, начиная от того, как американцы живут, что и как едят, как работают и отдыхают, как общаются и многое другое. Несколь-

AI NOȘTRI ÎN LUME

"Америка, Америка..."

Культурный шок

*Татьяна ИСКИМЖИ,
главный библиотекарь Еврейской
библиотеки им. Ш. Мангера*

кими словами - как люди живут и действуют.

Начну по порядку. Первые два дня мы жили в гостинице со всеми удобствами: горячей водой, работающими феном и утюгом в каждом номере, бассейном и компьютером с выходом в Интернет в холле. За этот период мы немного ознакомились с городом, расположением авеню и стрит (улиц). Изучили маршруты передвижения транспорта, на котором мы самостоятельно добирались из пригородов на работу в офис Коннекта, расположенный в центре города в прекрасном месте Лоринг Парка на берегу озера. Центр Миннеаполиса небольшой по своим размерам и в пределах города мы передвигались пешком. Мой ежедневный маршрут проходил через озеро, и каждое утро я любовалась его водной гладью, цаплями и утками, зайцами и белочками берущими из рук сладости.

Кстати, природа очень похожа на молдавскую - те же деревья, кустарники и цветы. Те же звери и птицы, но плюс маленькая черепаха, которая пересекала, а вернее переползала шоссе, когда мы ехали к шлюзам на реке Миссисипи. Даже Миссисипи с

ее берегами напоминает наш Днестр.

Спустя несколько дней нас разобрали по семьям. У меня в отличие от моих коллег их было три. Все прекрасные, гостеприимные люди со своим семейным укладом и своими традициями. В Америке признаком гостеприимства является, когда гостя делают членом семьи, привлекая его к повседневным домашним делам и семейным развлечениям. Это мы почувствовали на себе, особенно это касается развлечений. Меня познакомили с родственниками и друзьями, соседями семей, я побывала на семейных торжествах по случаю окончания средней школы и дне рождения внука одной из семей. Это было здорово, так как постоянно приходилось общаться с людьми разных возрастов, профессий, конфессий. Американцы очень общительный народ. Так же как и нас, их интересовали подробности нашей повседневной жизни, работы, наши семьи, круг друзей. Наш интерес был обоюдным.

Наши "родители" (так называть их - стало традицией в Коннекте) обеспечивали наше проживание и культурную программу в выходные дни.

Каждая из семей вывозила меня куда-нибудь в выходные - на Миссисипи, водопад Минихаха (в переводе с индейского "смеющаяся вода"), в зоопарк, в музей. Вместе мы совершали шопинги по магазинам. Каждую субботу проходили вечеринки в складчину со всеми десятью семьями, в которых мы проживали. Они проходили в доме моей первой семьи, другие на яхте, на теплоходе по Миссисипи. В Вашингтоне - в кафе на крыше отеля "Вашингтон" с прекрасным видом на город. Было много разговоров, общения, смеха и, конечно же, впечатлений.

Поездка в Вашингтон, которую организовали сотрудники Коннекта, была незабываема. Три дня экскурсий по городу: Белый дом, Капитолий, Мемориалы Вьетнамской и Корейской войны, музейный комплекс Смедсона (музей искусства с ориги-

налами картин Пикассо, Леонардо да Винчи, Гойя и других известных художников; Исторический музей, Музей естествознания с демонстрацией самого крупного бриллианта мира в 42 карата), Собор Св. Петра и Павла, Библиотека Конгресса (о ней в следующей главе). Три дня культурных потрясений!

Жилые районы, в которых мы проживали, находились в не пределах города. В основном это небольшие городки с красивым названием, например "Яблочная долина", в округе Миннеаполиса на расстоянии 30-60 минут езды на автобусе (кстати сказать, единственный общественный транспорт). Дома, в которых живут американцы скромные снаружи и прекрасные внутри с таким вкусом и дизайном оформлены, множеством бытовой техники. Хотя на вид они обыкновенные - одно-двух этажные деревянные особнячки (типа финских домиков), но каждый со своей изюминкой: садиком, цветником, прудиком и никаких заборов с соседями, а если и были, то чисто символические из кустарников роз или цветочной дорожки. Штат Миннесота - это штат торнадо, поэтому подвальные помещения тоже жилые и благоустроенные.

Питаются американцы, а вместе с ними и мы, по американской манере есть. В некоторых семьях вообще не садятся за стол. Вместо этого все "пасутся" у холодильника и "жуют" понемногу. Так они сами о себе говорят.

Очень удобна сеть ресторанчиков, называемых "буфеты". Они работают по такому принципу: заплатил, к примеру, 6 долларов и можешь есть все, что тебе предлагают. Стойки с едой расположены в центре зала, и подходить к ним можно хоть 10 раз и более, набирать еду в свою тарелку. Сколько влезет! Многие американцы очень любят всей семьей ходить в такие ресторанчики - и дешево и вкусно. Эти "буфеты" специализируются по различным кухням мира. Мы перепробовали китайскую, вьет-

намскую, мексиканскую, тайскую, филиппинскую, другие кухни. Очень вкусно!

Очень распространена в Америке почасовая система работы и соответственно оплаты труда. Даже библиотекари с которыми мы общались имеют возможность работать благодаря этой системе в различных библиотеках города.

Нужно отдать должное автобусному транспорту и обслуживанию в Америке - четкость маршрутов, пунктуальность отправления и прибытия, доброжелательность и терпеливость водителей. Система "трансфера" дает возможность не платить за вторую поездку, если тебе нужна пересадка или ты в течение 2,5 часов будешь передвигаться на автобусе в пределах города. На работу мы добирались самостоятельно, с некоторыми из нас случались и казусы (в основном из-за незнания языка), над чем мы потом долго смеялись.

Что меня сильно поразило - это

отношение общества и государства к инвалидам! Чувствуется, что они живут полноценной жизнью и ничем не обделены в отличие от наших, которых, практически не видно на улицах города, не говоря о библиотеках, театрах и других культурных местах. В Америке они встречались везде. И со стороны общества и государства сделано все, чтобы они не чувствовали себя ущемленными: в общественном транспорте есть специальные подъемники, просторные лифты и кабины в общественных местах. Правда, для этого в Америке был издан специальный закон, когда после войны во Вьетнаме их оказалось в обществе очень много.

Население штата Миннесота чуть больше населения Молдовы и составляет около 4,6 миллиона человек. На них приходится 2034 библиотек различных типов. Но об этом в следующей главе следующего номера.

(Продолжение следует.)

ARHIVA LITERARĂ

Gimnazist la Chişinău - student extern la universitatea din Harkov

(Continuare din nr.1, 2/ 2003)

Pavel BALMUŞ,

Centrul Național de Hasdeologie

Cu aproape trei decenii în urmă, revista chişinăuienă "NISTRU" insera (în nr. 4, din 1976, pag. 142-144) articolul nostru "O precizare istorico-literară". Era, în fond, rezultatul unei călătorii de studiu-cercetare, în vara lui 1975, a autorului, în calitate de colaborator științific al Muzeului Republican de Literatură "D. Cantemir", la Harkov, Ucraina. Ajuns în orașul, în preajma căruia D. Cantemir se retrăgea (în toamna-iarna anului 1711), cu unii dintre însoțitorii săi, în urma eșecului campaniei de la Prut a lui Petru I al Rusiei, în urbea unde învățase, cu strălucire, între 1829 și 1832, și Al. Hăjdău (1811-1872), dar și fiul acestuia : Thadeu Al. Hăjdău, viitorul B.P. Hasdeu, "... am îndrăznit (relatam, în

pomenita "dare de seamă" de revistă) ... a răscoli prin biblioteca [din sediul central, adăugăm, acum] al Universității de aici, cu un licăr de speranță în gând. Ceea ce am găsit, pînă la urmă, nu poate fi calificat nicidecum drept [mare] "descoperire", deși sentimentul de satisfacție, de "surpriză" nu ne-a lipsit.

În secția Bibliografie și informații a bibliotecii amintite am dat de o broșură, un fel de registru, alături de alte cărțuții asemănătoare, ca titlu și conținut, pentru perioada 1840-1880, cu denumirea (tradusă, acum, din rușește) : "Lista studenților și a celor admiși să asculte cursuri la Universitatea Imperială din Harkov în anul academic 1856-1857". Broșura fusese

întocmită ca atare (adică "încheiată") la 1 noiembrie 1856, avînd în total 31 pagini. La pag. 28 a acesteia, unde începe compartimentul "Celor admiși a asculta lectii" ("Polucivsiye dozvolenie slușati lektii"), sub rubrica "Facultatea de drept" ("Po iuridiceskomu fakultetu"), nu ne-a fost greu să-l identificăm (la nr-ul 1, chiar) pe B.P. Hasdeu al nostru (Faddei Ghijdeu).

Nu vom expune întreg conținutul articolului nostru de cîndva, și nici informațiile de ordin biografic, după "rubrici", fixate în dreptul numelui tînărului student basarabean "extern", încă și iuncher husar, ci vom propune atenției un colaj fotografic (de pe foaia de titlu a "Listei..." precum și de pe pag. 28 a acestei "oficiale" broșuri), imagine ce n-a "încăput" în rev. "NISTRU" din 1976.

Totodată, merită să comentăm, fie și în treacăt, cîteva "ecouri", trimiteri la articolul-"comunicare", la doar cîteva ani după apariție. Bunăoară, acum 25 de ani, în 1978, cînd apărea la vechea editură "Literatura artistică" din Chișinău, vol. *Izbrannoie (Scrieri alese)*, de B. P. Hasdeu, ediția fiind pregătită și comentată de N.N. Romanenco, în studiul introductiv "B. P. Hasdeu i ruskaia literatura" (semnat de același N.N. R.), la pag. 8 se puteau citi următoarele aprecieri și considerații (în traducerea noastră): "...Așa cum s-a stabilit în prezent cu exactitate, de către cercetătorii V. Ciocanu și P. Balmuș, tînărul B. P. Hasdeu n-a terminat, la timpul său, nici gimnaziul din Chișinău, nici universitatea din Harkov ... Cît privește studiile [lui] universitare, precizările necesare [în acest sens] au fost găsite într-o "Listă a studenților și a celor admiși ... la Universitatea Imperială din Harkov în anul academic 1856-1857". La pag. 28 a acestei broșuri, la rubrica "Admiși să asculte cursuri" figurează și numele lui

Thadeu Hăjdău. Urmează un șir de date biografice necunoscute pînă acum, dar foarte importante: "Data intrării la universitate" - 5 oct. 1855; "Confesiunea" - romano-catolică; "Unde și-a făcut studiile anterior" - în *pensionul particular din casa părintească* (în rușește : "V.d[omașnem] rodit [eliskom] ceastnom pansione").

Peste alți cinci ani, adică în urmă cu două decenii, în 1983, își făcea apariția ediția B. P. Hasdeu. **Cuvenete den bătrîni** (tomurile I-III), la Editura Didactică și Pedagogică din București, "Ediție îngrijită, [cu un] studiu introductiv și [cu] note de G. Mihăilă"; din acest studiu introductiv ("Opera lingvistică și filologică a lui B. P. Hasdeu"), care include și compartimentul "Bogdan Petriceicu Hasdeu. Repere biografice: copilăria și tinerețea", inițial publicat, desfășurat, un an mai înainte (în rev. "Viața Românească", nr. 6, din 1982), cu titlul "Date noi despre copilăria și tinerețea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu", de la pag. 12 a acestei "Prefețe" (în varianta de revistă, pag. 25) desprindem (nu fără intenția de a comenta, în continuare) următorul fragment : "...cum arhiva Universității din Harkov a dispărut în timpul războiului [al doilea mondial?], singura sursă documentară, ... descoperită recent de muzeograful Pavel Balmuș, s-a dovedit a fi broșura "Spisok studentov ..." ... Dar iată (în traducere) datele complete din rubricile broșurii referitoare la tînărul audient (care avea 19 [totuși, 17 și ceva ! - n. n., P. B.] împliniți, la data intrării în facultate) : *Confesiunea - Romano-catolică; Data înscrierii la Universitate - 5 oct. 1855; Starea Socială - Nobil; Întreținerea - Proprie; Studii anterioare - În pensionul particular părintesc*. Din această ultimă "declarație" rezultă fie că, cel puțin, în ultimele luni înaintea înrolării în armată, Hasdeu n-a mai urmat cursurile gimnaziului din Chișinău, pregătindu-se singur, fie că, în orice caz, neterminându-l ..., a preferat să nu-l (sic!) declare, pentru a nu i se cere certificatul de absolvire".

Socotim oportun și de datoria noastră

a interveni (fie și cu întârziere) cu precizările și concretizările de rigoare, pe marginea acestor considerații și considerente, precum și spre a ne face, într-un fel, mea culpa, în sensul că, nereproducând (fotografic) textele din broșura în cauză, am descifrat, primii, indicațiile - "răspunsuri" (parcă la o "anchetă"), ultimul dintre acestea fiind îmbogățit; avem în vedere "răspunsul" la "întrebarea": "Gde prejde obucialsea" ("Unde a învățat anterior" sau cum traduce dl G. Mihăilă: "Studii anterioare"), care este foarte concis și ... abreviat: "V d[ome] rod[itelskom]" (adică: "În casa părintească"), iar noi ne-am "extins" peste "Răspunsul" audientului următor (nr. 2), "Vasili Kocefov" - "Ceastn[yi] pans[ion].

Așadar, "Lista ..."-tabela", din care s-au extras toate informațiile referitoare la "audientul" - student extern-iuncher husar (în armata țaristă a vremii), înregistrat cu numele firesc (precum era cunoscut și în perioada chișinăuiană): "Faddei Ghijdeu", broșura de la 1856 ne oferă datele fixate, la 5 octombrie 1855, la momentul înscrierii acestuia la Universitatea din Harkov, ca fiind "din nobilii" (răspunzându-se, ca și cum, la rubrica: "Iz kakogo zvania"), cu "întreținere particulară" (ca și toți ceilalți ... audienți "externi") și cu studii făcute "în casa părintească". De altminteri, și această ultimă informație, ca și prima (referitoare la "Confesiune" - "Ispovedanie", drept "romano-catolică"), se află sub semnul convenționalului, al arbitrarului... subiectiv și explicabil, poate.

În articolul nostru de la 1976, scriam, în acest sens: "...am putea pune un semn de întrebare în dreptul abrevierilor "Rim. K." ... însemnând că Thadeu (echivalentul latinesc [deci și romano-catolic]? - ne întrebăm, astăzi, n. n., P. B.] al prenumelui ulterior "Bogdan") Hasdeu pretindea a fi de religie romano-catolică, ceea ce nu corespunde afirmației din actul de botez", iar G. Mihăilă, într-o notă la pagina citată (mai sus), consideră "Curioasă declarația lui Hasdeu: s-o fi

făcut din spirit de frondă față de biserica oficială din Rusia?".

La rîndul său, dl Ion Oprîșan (în cartea d-sale "Romanul vieții lui Bogdan Petriceicu Hasdeu", București, 1990, pag. 136, apoi în monografia-reeditare și întregire a celei dintîi: "B. P. Hasdeu sau Setea de absolut. Tumultul și misterul vieții", București, 2001, pag. 122), citind din lucrările de mai sus, precizează că "... actul de botez și de căsătorie și chiar de deces dovedesc că savantul era ortodox".

Revenind, acum, la această "contradicție", "ciudățenie", să ne amintim de "propolonismul" gimnazistului chișinăuian... îndrăgostit de Alina Merjeevski (sau "iubit" de o altă poloneză, Reghina Hodakowski, acesteia, care se numea deja ... "Raisa Chod...ska", la 1862, dedicîndu-i și o elegie ... nesinceră, de altfel, "în memorie"), să recitim, în aceleași "Însemnări ale unui iuncher husar" (din 1854-1856), cum se discută, cu ofițerul Antropov, despre "patriotismul moldo-polon" al "ostașului-poet F. Ghijdeu", și vom sesiza mai lesne "subtextul", "motivarea", evident histrionică, a celui ce se înscria ca "audient" la niște cursuri universitare, gîndindu-se, probabil, și la "confesiunea" (presupus "romano-catolică") a multora dintre profesorii de la Harkov. (Nu excludem și nici nu neglijăm, în acest context, cele susținute de către E. Dvoicenco, în 1936, în studiul introductiv la "Începuturile literare ale lui B. P. Hasdeu", sau de către I. C. Chițimia, în paragraful "B. P. Hasdeu" din *Istoria literaturii române*, vol. II, București, 1968 etc., cu privire la "atmosfera polonizantă" de la universitatea harkoviană, dar și cele scrise, cu vehemență și îndîrjire, despre această "influență, pretins, poloneză", de către Oleksandr Romaneti, în cartea sa *Djereia braterstva...*, Lwow, 1971.)

Indiscutabil, cînd elucidăm-cercetăm această perioadă din viața și activitatea tînărului B. P. Hasdeu, ar trebui să ne ocupăm cu preponderență de felul în care a învățat el la Universitatea din Harkov (chiar dacă avea frec-

vență liberă, nefiind obligat să susțină examene, "colocvii", seminare etc.), să scoatem în evidență nivelul și popularitatea (sau ... nepopularitatea) unor profesori, ale căror nume fostul "student-audient" le reținuse pentru multă vreme. Cum, însă, astfel de "amintiri" și "referințe" (de ordin biografic, mai ales) marele savant și scriitor-filolog le "comunicase" contemporanilor și celor ce vor scrie despre dînsul, în chiar timpul vieții sale, dorim să atragem atenția asupra unor "profiluri" de acest gen, ca aparținînd, de exemplu, lui Iosif Vulcan ("nănașul literar", de la 1866, al lui M. Eminescu), care tipărit întîi în revista sa "Familia" (în numerele 11 și 12, din aprilie 1868) "biografiile": "Alexandru Petriceicu-Hajdeu" și "Bogdan Petriceicu-Hasdeu", pe care le reproduce și în cartea sa "Panteonul român" (tomul I, Pesta, 1869).

Evident, de aici, dacă nu chiar de la B. P. Hasdeu însuși (posibilul autor al "profilurilor" în cauză) pare a-și transcrie "biografiile" amintite și Vasile Gramen Pop, în cartea sa "Conspect asupra literaturii române și scriitorilor ei", (partea II, București, 1876). Spre deosebire de acest istoric literar "improvizat" și... compiler, Iosif Vulcan pare mai atent față de cele comunicate (în scris?) de B. P. Hasdeu, cînd menționează : "...Dreptul și literele le studie, ca și tată-său, la Universitatea din Harkov, cunoscută în toată Rusia prin spiritul său revoluționar, și unde profesorii săi cei mai buni au fost poloni ..." (Cuvîntul "poloni" nu va mai fi preluat nici de către V. Gr. Pop, nici de către Fr. Dame, traducătorul francez al "Istoriei critice a românilor" de B. P. Hasdeu, în 1978).

Primul din această enumerare (urmat de "Alphons Walicki, pentru literatura greacă, Aleksandr Mickiewicz, fratele marelui poet Adam Mickiewicz, pentru dreptul roman etc."), Anton Grigorie Stanislawski (1817-1878?), care preda la universitate "enciclopedia dreptului" (la 1855-1857), pare a-și aminti, vag, ce-i drept, la 1876-1877, de studentul "audient" (și iun-

cher husar) B.P.H. Ne referim la niște rînduri din două scrisori ale lui Jan Ignacy Baudouin de Courtenay (1845-1929), adresate marelui filolog și istoric român : "...Dl. Stanislawski, - scrie acesta la 1 noiembrie 1876, din Kazan, - roagă să Vă mulțumesc pentru salutările Dvs. și Vă prezintă omagiile sale. El își amintește bine de Dvs., ca despre un vechi elev [student] al Universității din Harkov, dar, văzînd fotografia Dvs., nu Vă putea recunoaște. Nu-i nimic de mirare. Timp de 20 de ani se putea obține ușor o altă fizionomie. Cu atît mai mult dacă erați atunci un tînăr de 17 sau 18 ani ...", iar în cea de-a doua scrisoare, de dinainte de 1 mai 1877, nu uită să precizeze: "Prof. Stanislawski Vă mulțumește că V-ați amintit de dînsul și Vă transmite omagiile sale" (citată după: B. P. Hasdeu și contemporanii săi români și străini, vol.1, editura Minerva, București, 1982, pag. 60 și 62).

În sfîrșit, s-ar mai putea cita un fragment, tot de ordin epistolar și provenind din aceeași epocă, din chiar preajma lui B. P. Hasdeu, din partea unor contemporani și... discipoli de ai săi. E vorba de o "relatare" - fragment dintr-o scrisoare a marelui slavist Ioan Bogdan (1864-1919), din 14 mai 1890, din Cracovia, adresată profesorului și filologului român Ioan Bianu (1856-1935), director, la acea vreme, al Bibliotecii Academiei Române : "...Wislocki [Wladyslaw: 1841-1900, bibliograf polon cracovian] e supărat pe D-ta că nu i-ai trimes Psaltirea lui Coresi, la care ți-a ajutat, arătîndu-ți psalmii lui Kochanowski. E curios acest Wislocki. Mi-a arătat masa unde ai lucrat, mi-a arătat locul unde a vorbit cu Hasdeu, zicînd că "a vorbit cu Hasd., așa cum vorbește acum cu mine". După dînsul, Hasdeu e "Polak jak wszyscy Polacy", fiindcă vorbește polonește. De altmîntrelea s-a interesat și de genealogia lui și a aflat că e polon din Kamienec-Podolsk. Polonii de aici au mania de a face pe toată lumea polonă..." (citată după Scrisori către Ioan Bianu, vol. 1, editura Minerva, București, 1974, pag. 241).

MOMENT POETIC

BIBLIOTECILE

Lui Leo Butnaru

Aici vine sufletul
 să se bucure, gândul
 să muncească, vederea
 să împrumute lumină
 aici, în această oază
 împruținând deșertul
 și desertăciunea,
 înmulțind iubirea, speranțele
 dacă n-ar fi, nu s-ar povesti,
 dar este:
 timpul dinlăuntrul unei biblioteci
 este altul decât cel din afara ei
 aici, într-o zi, crești cit alții, din afară,
 într-un an, într-un veac, într-o viață,
 aici este
 tinerețe fără bătrinețe
 și viață fără de moarte
 bibliotecă-teci
 pentru săbiile ascuțite
 ale spiritului,
 pentru săbiile neruginitoare
 ale cuvântului -
 așa ar fi zis Alexandru Macedon
 după ce a văzut în vis
 viitoarea Bibliotecă
 din viitorul oraș Alexandria.

Vasile ROMANCIUC

BIBLIOTEKE от нас...

Кто мы лично без библиотеки - без
 библиотеки М.В.Л?

То, что дважды два - четыре,
 всяк по книгам уяснить успел,
 кто мы без неё в подлунном мире -
 без библиотеки М.В.Л?

Нынче книги есть в любой квартире.
 Да какие! Всяк сегодня смел,
 Что мы знали б без неё о мире - без
 библиотеки М.В.Л?

С ней не ведаем ни горя мы, ни скуки,
 С нею в жизнь преобразается жизнь.
 И родители, и дети их, и внуки
 тащат книги то в неё, то из неё.

Вы спросите у любого человека,
 какая главная в стране библиотека?
 Вам ответят: "ЛОМОНОСОВКА"! Какая
 же ещё?

Где ж ещё она бы так существовала
 И куда бы дальше вёл её маршрут?
 Только тут, где наши Люда, Инна,
 Рита, Маша, Лена, Зина, Оля, Света,
 Валя, Натали
 Мы талант свой ощущаем. Только тут!

Тут повсюду люд мы чувствовали
 милый,
 очень он талантлив, а не лют.
 Ведь общались часто мы с Людмилой.
 С Бодруг Людой - с самой милою из Люд.
 (А писатели своей библиотекой
 дорожат уж так, что просто нету сил.
 Полистал других поэтов и, кумекая,
 глядь, чего-нибудь и сам подсочинил)

Словом, что нам все библиотеки города?
 Обойдёмся вовсе мы без них.

**НО НЕ СМОЖЕМ МЫ
 БЕЗ ЛОМОНОСОВКИ,
 И не сможем мы без Люд**

(послесловие Булата Окуджавы)

**Библиотека М.В.Л.
 Явление высокой пробы.
 Не воз томов её удел,
 А смысл высокий и особый...**

КОЛЛЕГАМ

*Женщины-умницы. Книжные Феи.
 Нет вас на свете щедрей и добрее.
 Всё-то вы знаете, всё вы умеете.
 И перед подлинным благоговееете.
 Вы- берегини богатства духовного
 Высокая миссия вам уготована -
 Дарите вы драгоценные зёрна
 Знаний, добра - среди безверия
 чёрного.*

Вы-дирижёры читального зала.
 И на виду у блестящего бала
 Не растеряетесь, не поблднеете-
 Столько достоинств - от Бога имеете.

*Вы не надели сокровищ из золота.
 Ваше богатство-особого сорта:
 Вам покоряется мыслей стихия
 Тех, что умы накопили людские.*

*Ну так вперёд, дорогие сударыни!
 Вы выбирали дорогу недаром.
 Сейте разумное, доброе, вечное-
 И ото все вам спасибо сердечное!*

Н. МИРОНОВА

***

С младых я лет и уж навеки
 Принадлежу БИБЛИОТЕКЕ!
 Была бы мне подвластна мера,
 Я только ЭТОГО КУМИРА не уставала
 б воспевать!
 А с ним и дев прелестных рать,
 Ему служащих беззаветно,
 Негромко, даже неприметно
 Но что б я делала без них?
 Им - мой несовершенный стих!...

И. СПИЦЫНА

*Stați și reflectați**Ce spun alții, mai deștepti ca noi...*

- Oamenii se împart în două: unii caută și nu găsesc, alții găsesc și nu-s mulțumiți. (**Mihai Eminescu**)
- O educație aleasă pune în valoare calitățile omului, dar nu poate să le creeze. (**Voltaire**)
- Cine face totdeauna ce vrea, rareori face ce trebuie. (**Oxenstierna**)
- Hainele fac pe om, dar o carte nu trebuie judecată niciodată după copertă. (**Proverb englez**)
- Timiditatea e un defect al oamenilor mari, iar tupeul este defectul oamenilor mici. (**Maurice Coyaud**)
- Înainte să mă căsătoresc aveam șase teorii despre cum trebuie crescutii copiii. Acum am șase copii și nici o teorie. (**Jean Rochester**)
- Cine ține minte toate loviturile pe care le-a primit, e un om pierdut. (**Marin Preda**)
- Morala insistentă scapă sufletul păcătosului printre degete. (**Tahar Ben Jelloun**)
- În mod curios, în fiecare zi, în lume, se produc exact atâtea evenimente cât să umple un ziar. (**Jerry Seinfeld**)
- Cine se teme de suferință, deja suferă. Pentru că se teme. (**Michel de Montaigne**)
- Zîmbetul să fie parola de înțelegere între oameni. (**Amza Pelea**)
- Cu un ciclon nu poți să negociezi nimic. (**Winston Churchill**)
- Când pe față e afișat un zîmbet prea larg, sufletul e rece ca gheața. (**Roch Carrier**)
- Este mai bine a nu înființa o școală deloc decît a înființa o școală rea. (**Titu Maiorescu**)
- Nu te purta cu fiecare om după cum e dînsul, ci după cum ești tu. Uneori e mai primejdios, totdeauna e mai vrednic. (**Nicolae Labiș**)
- O undiță e un băț cu un fir la un capăt și cu un fraier la celălalt. (**Samuel Jonson**)
- Fiecare om are nevoie de cinci minute de somn în plus. (**Max Kaufmann**)
- Soarta este scuza celor slabi și opera celor tari. (**Nicolae Titulescu**)
- Nu sînt contra ideii socialiste, dar sînt împotriva a ceea ce s-a făcut în numele acestei idei. (**Eugen Lovinescu**)
- Nici un pesimist nu a descoperit nimic și nu a realizat nimic mareț. (**Helen Keller**)
- Mama idiților e întotdeauna însărcinată. (**Proverb italian**)
- În lupta continuă dintre tine și restul lumii e bine să pariezi pe restul lumii. (**Franz Kafka**)
- Prezervativele nu te feresc de toate pericolele. Un prieten de-al meu purta mereu prezervative în buzunarul de la haină și tot a fost călcat de un autobuz. (**Bob Rubin**)
- Când îi spui un secret prietenului tău, adu-ți aminte că el mai are și alți prieteni. (**Proverb turc**)
- Cine-și iubește cu adevărat meseria, mai face și cite un compromis de dragul ei. (**Ileana Vulpescu**)
- Unora le place numai ce înțeleg, alții pot înțelege numai ce le place. (**Lucian Blaga**)

PENTRU AGENDA DVS.*Calendarul aniversărilor culturale***Octombrie 2003**

150 de la nașterea lui CIPRIAN PORUMBESCU, compozitor, violonist, pianist, dirijor de cor român (2 oct. 1853-6 iun. 1883).

290 de ani de la nașterea lui DENIS DIDEROT, filozof, scriitor și estetician francez, initiator și redactor principal al Enciclopediei franceze (5 oct. 1713-31 iul. 1784).

130 de ani de la nașterea arhitectului ALEXEI ȘCIUSEV, originar din Basarabia (8 oct. 1873-24 mai 1949).

50 de ani de la nașterea compozitorului ANATOL CHIRIAC (9 oct. 1953).

190 de ani de la nașterea compozitorului italian GIUSEPPE VERDI (10 oct. 1813-27 ian.1901)

80 de ani de la nașterea scriitorului francez CLAUDE SIMON, laureat al Premiului Nobel (10 oct. 1913).

170 de ani de la nașterea chimistului și industriașului ALFRED BERNHARD NOBEL, cel care a instituit prestigiosul premiu internațional ce-i poartă numele (21 oct. 1833-10 dec. 1896)

70 de ani de la nașterea fizicianului acad. ANDREI ANDRIEȘ, președintele Academiei de Științe a Moldovei (24 oct. 1933)

75 de ani de la nașterea lui AURELIU BUSUIOC, poet, prozator, dramaturg, traducător (26 oct. 1928)

330 de ani de la nașterea cărturarului și omului de stat DIMITRIE CANTEMIR, domn al Moldovei (26 oct. 1673-21 aug. 1723)

60 de ani de la nașterea lui DUMITRU GRAMA, jurist, specialist în dreptul român medieval și modern (26 oct. 1943)

170 de ani de la nașterea lui ALEXANDR BORODIN; compozitor rus, cercetător-chimist (31 oct. 1833- 15 febr. 1887).

Noiembrie 2003

75 de ani de la fondarea BIBLIOTE-CII ȘTIINȚIFICE CENTRALE a A.Ș.M. (1 noiemb. 1928).

70 de ani de la apariția la Chișinău a revistei de istorie și cultură națională "DIN TRECUTUL NOSTRU" (1 noiemb. 1933 - dec.1939).

60 de ani de la nașterea cîntărețului și compozitorului francez SALVATORE ADAMO (1 noiemb. 1943).

80 de ani de la nașterea istoricului român acad. DAN BERINDEI (3 noiemb. 1923)

90 de ani de la nașterea scriitorului francez, laureat al Premiului Nobel ALBERT CAMUS (13 noiemb. 1913-4 ian. 1960).

70 de ani de la nașterea pictoriței ELENA BONTEA (10 noiemb. 1933)

120 de ani de la nașterea istoricului acad. ȘTEFAN CIOBANU (14 noiemb. 1883-28 febr. 1950)

80 de ani de la nașterea scriitoarei sud-africane NADINE GORDIMER, laureată a Premiului Nobel (20 noiemb. 1923)

200 de ani de la nașterea poetului rus FEODOR TIUTCEV (23 noiemb. 1803-15 iul. 1873)

100 de ani de la nașterea scriitorului rus EVGHENI KATAEV (PETROV), coautorul lui ILYA ILF, semnîndu-și scrierile cu pseudonimul comun ILF și PETROV (29 noiemb. 1903-iul. 1942)

130 de ani de la nașterea agrologului prof. Univ. NICOLAE DIMO (30 noiemb. 1873-15 mart. 1957)

Decembrie 2003

60 de ani de la nașterea ceramistei TAMARA GRECU (4 dec. 1943)

80 de ani de la nașterea prozatorului rus VLADIMIR TENDREAKOV (5 dec. 1923-3 aug. 1984)

150 de ani de la nașterea scriitorului rus VLADIMIR GHILEAROVSKI (8 dec. 1853-1 oct. 1935)

70 de ani de la nașterea scriitorului de expresie rusă CONSTANTIN ȘIȘCAN (11 dec. 1933)

85 de ani de la nașterea scriitorului rus, laureat al Premiului Nobel ALEXANDR SOLJENIȚIN (11 dec. 1918)

200 de ani de la nașterea muzicianului francez HECTOR BERLIOZ (11 dec. 1803-8 mart. 1869)

75 de ani de la nașterea scriitorului kirghiz CINGHIZ AITMATOV (12 dec. 1928)

500 de ani de la nașterea medicului și astrologului francez NOSTRADAMUS (14 dec. 1503-1566)

70 de ani de la nașterea EUGENIEI DAVID, traducătoare, publicistă, redactor de carte (17 dec. 1933)

100 de ani de la nașterea scriitorului american ERSKINE CALDWELL (17 dec. 1903-1978)

130 de ani de la nașterea lui OVID DENSUSIANU, lingvist, istoric și critic literar, poet, academician (17 dec. 1873-8 iun. 1938)

90 de ani de la nașterea scriitorului NICOLAI COSTENCO (21 dec. 1913-20 iul. 1993)

80 de ani de la nașterea picturului IGOR VIERU (23 dec. 1923-23/24 mai 1988)

50 de ani de la nașterea lui ALEXE RĂU, bibliolog, poet, filozof al culturii (23 dec. 1953).

80 de ani de la nașterea poetului IOSIF BALȚAN (25 dec. 1923-18 sept. 1975)

60 de ani de la nașterea picturului prof. univ. ALEXEI COLABNEAC (25 dec. 1943)

160 de ani de la nașterea scriitoarei CARMEN SYLVA, tot ea regina României ELISABETA (29 dec. 1843-18 febr. 1916)

DONAȚII DE CARTE

Un medic ce a devenit scriitor, un canadian ce a rămas român: Corneliu Florea

La începutul acestei toamne, colecția Bibliotecii Municipale "Bogdan Petriceicu Hasdeu" s-a completat cu o donație mai puțin obișnuită. La prima vedere, nimic deosebit nu tănuiește această donație: trei cărți românești, editate în România, în limba română, puteau constitui o surpriză pînă la 1989, nu și în zilele noastre. Dacă însă e să studiem mai atent aceste tipărituri, dacă vom căuta să aflăm cine e autorul lor, respectiv, al donației...

Corneliu Florea este medic și e un medic foarte bun. Și-a dovedit pregătirea foarte temeinică, dar și darul de a alina durerile omenești mai întii de-a lungul a 17 ani, practicînd meseria în spitale și policlinici din Timișoara, Maramureș, Cluj, Bistrița-Năsăud. După ce părăsește România (nu România ca patrie a strămoșilor, ci țara aceea infernală, în care se experimenta un co-

munism de coșmar, de factură rusească), a trebuit s-o ia din nou de la capăt ca, în cele din urmă, să fie, de două decenii deja, împreună cu soția, dna Ica Pădeanu, poate cei mai solicitați, mai apreciați medici în orașul Winnipeg din Canada. De altfel, numele adevărat al autorului-donator este Dumitru Pădeanu, Corneliu Florea fiind un pseudonim format de la prenumele părinților, Corneliu și Florea, în semn de pioasă amintire despre cei ce l-au adus pe lume.

Se pare că tocmai acolo, peste Ocean, a simțit Corneliu Florea cel mai puternic fascinația cuvîntului scris. Astfel un medic a devenit scriitor, dar un nou cetățean al Canadei a rămas pentru totdeauna român! Greu de spus ce este primordial în această tentație, de a scrie, a lui C. Florea - iubirea de graiul matern sau poate, totuși, dorința de

a spune unor lucruri pe nume. Fără a înlătura dilema în fața căreia ne aflăm, autorul face o curioasă precizare, într-o nota biografică din ultima sa carte, *Jurnalul unui medic (I)*: "Scriu și public numai pentru cititorii de Limbă Română. Nu scriu din inspirație sau talent, scriu din nemulțumire și revoltă. Nu scriu frumos, dar scriu liber!"

Îmi permit să-l contrazic pe dl Corneliu Florea: cărțile d-sale, aproape zece la număr, sînt scrise cu inspirație, cu har, cu vădite calități de narator și fin observator al mersului lucrurilor, scurgerii timpului și, bineînțeles, al comportamentului uman. Am aflat că primul cititor și primul redactor al scrierilor lui C. Florea e chiar soția, dna Ica Pădeanu. Este, neîndoișor, o "lectorită" deosebit de atentă, dar și harnică, și cu un simț mai aparte al datoriei de consoartă: nu e defel simplu să te împarți, într-o țară cum e Canada, între munca de bază, cu pacienții, între familie (un fiu cu două facultăți, ajuns și el medic, o noră și trei nepoței!) și bunăvoința de a-ți ajuta soțul în realizarea unor proiecte ce nu au nimic în comun cu pragmatismul acestei lumi!

"Scriu pentru o categorie restrînsă de cititori români, pentru cei înzestrați cu libertatea intrinsecă a cugetului și a minții, pentru cei ce își iubesc curajos obîrșia vetrei românești și se dăruiesc după puteri, dezinteresati", se mai confesează C. Florea. Ca un vechi și fidel cititor al cărților medicului-scriitor Corneliu Florea, "spun și mărturisesc": tot ce a ieșit de sub pana d-sale merită a fi citit cu atenție, căci autorul ne oferă nu numai niște narațiuni impresionante, tulburătoare, dar ne face și să reflectăm mai adînc asupra multor lucruri, fapte, evenimente, personalități etc. care doar la prima vedere sînt puțin semnificative. Bibliografia canadia-

nului nostru este destul de bogată, încît are de unde alege oricine: *Jurnal de lagăr liber* (1987, cu alte două ediții ulterioare), *Cine tulbură liniștea Transilvaniei* (1990), *Afacerea Holocaustului* (1991), *Jurnal pe frunze de arțar* (1993, 1999 - amintim că arțarul e un simbol al Canadei, frunza acestui arbore poate fi văzută pe stema țării), *Note de pe drumurile lumii* (1995), *Coloana Infinită și totemurile canadiene* (1997), *Semnale semenilor mei* (1999), *Vremuri antiromânești* (2001), *Jurnalul unui medic*, vol. 1 (2002). Cite trei din cele mai recente volume ale sale autorul le-a donat unor personalități și unor instituții culturale de la Chișinău, inclusiv BM "B. P. Hasdeu". Mulțumindu-i din suflet, mai precizăm că dl Corneliu Florea editează o revistă trimestrială, *Jurnal Liber*, care ar face cinste oricărei secții de manuscrise: în această publicație strict personală editorul publică articole și eseuri de acută actualitate, pe care le include ulterior în cărți.

Citind cărțile lui Corneliu Florea, vom înmulți rîndurile persoanelor din acea "categorie restrînsă de cititori... înzestrați cu libertatea cugetului.... care-și iubesc obîrșia". Și frumoasa, scumpa noastră limbă română, am adăuga noi. Afîndu-se mai bine de două decenii peste Ocean, medicul-scriitor Corneliu Florea ne dă un exemplu edificator de cum să-ți iubești limba și patria, oricare ar fi împrejurările și timpurile.

Vlad POHILĂ

Drumurile se fac mergînd...

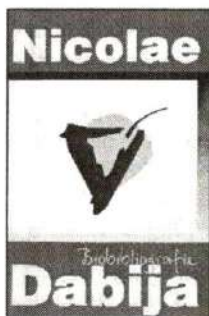
Culegerea de comunicări "Dimensiunea socială a bibliotecii publice în societatea informațională" ilustrează într-un fel calea parcursă de BM timp de 125 de ani și, în special, activitatea ei din ultimul deceniu. Sunt ani în care biblioteca și-a identificat semnificația și rolul său social.

Culegerea este structurată după seminare, ateliere, mese rotunde, rolul central revenindu-i, totuși, conferinței cu genericul devenit și titlu al culege-

rii. Articolele reflectă toate aspectele de activitate ale BM, menționate atît de echipa Hasdeu, cît și de oaspeții la manifestările consacrate jubileului bibliotecii. Să amintim care sunt, în opinia autorilor-bibliotecari și cercetători în bibliologie, principalele jaloane ale activității la zi a BM "B. P. Hasdeu": responsabilitatea socială a bibliotecii publice, agenda europeană a serviciilor bibliotecii publice, viziunile și prioritățile bibliotecilor publice versus proiectul PULMAN-XT, diversitatea culturală și conciliere etnică, tehnologii și resurse informaționale, servicii netradiționale.

Tatiana COȘERIU

Biobibliografii virtuale

Biobibliografie: Nicolae Dabija

Este o variantă electronică a lucrării Nicolae Dabija: **Bibliografie**. - Ch.: Litera, 1999. - 143 p., revăzută și completată, dedicată aniversării a 55-a din ziua nașterii poetului, publicistului, traducătorului și omului politic Nicolae Dabija. Bibliografia este destinată elevilor, liceenilor, studenților și profesorilor, tuturor celor interesați să cunoască mai detaliat atît activitatea literară, cît și activitatea socială a lui Nicolae Dabija.

E-bibliografia "Nicolae Dabija" are următoarea structură:

Prefată; Studii introductive; Ediții aparte; Versuri și proză în culegeri și periodice; Traduceri în alte limbi, limbile fiind prezentate în ordine alfabetică; Publicistică; Interviu. Dialoguri. Mese rotunde; Critică literară, recenzii; Studii despre literatura veche; Textier; Alcătuitor, redactor; Referințe critice și dedicații; Activitatea politică.

Biobibliografie: Mihai Cimpoi

Prezenta biobibliografie reprezintă versiunea electronică a cărții: Mihai Cimpoi: **Biobibliografie**. - Ch.: Litera, 2002. - 192 p.

Versiunea electronică include suplimentar sursele bibliografice tipărite

în perioada septembrie 2002- septembrie 2003: trei cărți noi, volume care la momentul editării bibliografiei din 2002 erau în curs de apariție. În aceasta perioadă au fost publicate mai multe articole de critica literară, prefete, recenzii, interviuri, care au intrat în varianta electronică. În total, sînt adăugate 165 de descrieri bibliografice.

Versiunea electronică include o rubrică specială, consacrată jubileului de 60 de ani al lui Mihai Cimpoi și un nou compartiment: *Mihai Cimpoi - prietenul Bibliotecii Municipale* (fotografii).

Această versiune permite efectuarea unei căutări simple, dar comode și poate fi completată oricînd cu noile apariții ale cărților și articolelor.

Consemnare: Taisia VEREBCEANU